№ 1118 (222)

Turun Sanomat

1908

3-päiv. painos N:o 671 (113)

Turussa, Lauvantaina Syyskuun 26 p.

Turun Sanomain
Toimitus
Kauppiaskatu 1, ylikerta
(käytävä Rantakadun portista)
Avoinna 1—3.
Puhelin 3 61.
Vastaanottaa kirjotuksia ja uutisia.

Tilaushinnat:

	6 päiv.p. Turussa	6 päiv.p. Postissa		3 päiv.p. Turussa	3 päiv.p. Postissa
koko vuodelta	8: —	10: —		2: 50	4: —
3/4 „	6: —	—: —		1: 90	—: —
1/2 „	4: 25	5: 50		1: 30	2: —
1/4 „	2: 50	—: —		—: 75	—: —
kuukaudelta	—: 90	1: —		—: 30	—: 40

6-päiv.p. ristisit. alkeneille 1 v. 26: —, ½ v. 14: —, kuuk. 2: 50 p.

Lehti ilmestyy
6- ja 3-päiväisenä painoksena ja jaetaan klo 8:lta a.
6-päiv. joka päivä paitsi pyhäin jälkeisinä,
3-päiv. tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin.
Irtonaisnumerot maksavat 10 penniä.

Ilmotuksia vastaanotetaan konttorissa ja ovat alden hinnat millimetriltä etusivulla 9 p., takas. 7 p., sisäs. paikan mukaan 2 à 4 p. enemmän, kuolemanilmotuksista 7 p. — Syntymä-, kihlaus- ja vihkimä-ilmotukset 1: 50 — Ulkomaalaiset ilm. paikan mukaan vähint. 7 ja 5 äyr. tai 4 ja 3 kop. — Väkijuoma-ilm. ei vastaanoteta. — Vähin ilmotushinta etus. 75 ja takas. 60 p. — Sarjoista ilm. myönnetään tuntuva alennus. — Ilmotuksia ...ibin lehtiin välitetään.

Ota e-y:n ja Turun Sanomain
Konttori
Kauppiaskatu 1, alikerta
(käytävä Rantakadun portista).
Avoinna 8—7. Puhelin 3 74.
Vastaanottaa ilmotuksia ja sanomalehtitilauksia.
Kirjapainon puhelin N:o 14.

Uusi Apteekki muutettu **Kaskenkadulle N:o 1.** Suositellaan.

APTEEKKI

Kirjotin-Aitta
Kirjotus- konttori- koulutarpeiden Erikoisliike. Priman talo, Aurak. 14.
Omistaja Emil Suvanto. Puh. 9 46.

Lääkäreitä:

J. Aarnio, Aurakatu N:o 10. 9—11 ja 4—5. Puhelin 50.
Holje. 9-11 a.p., 5-6 i.p. Kristinank. 5. P. 720
v. Bonsdorff, Piispank. 16. P. 1094 k. 9-11, 5-6.
Grunér, silmäl. Puolalank. 2 9-10, 11-12, 5-6.
Hansson Brahenk. 1. ½2-3 ja 5-6. Puh. 5 48.
C. v. Heideken, poismatkustanut.
Horelli, Puolalank. 6. 9 11 ½6-7. P. 729.
Lindgren, K., V. kirkkok 23. 9-11. 5-6. P. 1330
Mattsson, Linnank. 19, apt. talo, 12-1 päiv.
Möller, Iso-Hamk. 15, 9-11, ¼5 ½6. P. 10 84.
Lars Ringbom, poismatkust. hoinäk. ajaksi.
Stadius, W. Erikink. 9, klo 9—11 ja ½5—6.
Stråhle, Kaskenkatu 1. 1—½3.
Sällin, G. S., Iso-Hämeenk. 22. ½2—3.
Tollet, Eskelink. 1. 9—2.
Waren, E. J. Salon kauppala arkip. klo 9—1 ja ½2—3. piirilääkäri.

Hammaslääkäreitä!

Andersson K. V. Uudenmaank. 1. 10—12 ja 5—6.
Sahne, Allan, Erikink. 5. 11—1.
Widenäs, Wm., Aurak. 14. 11—1 ja ½5—6.
Gunnar C. Schauman. Linnank. 10. Verdandi. Vast. klo 10—12 a.p. Puh. 1042. 7079
Aino Lukkarinen. Kristiinank. 5. 10—12 p.

Hierojia ja Sairasvoimistelijoita:

Höök. Voim. opett. Linnank. 3 A. P. 13 08.
Fredrik von Zansen Uudenmaank. 6. P. 8 59.
Hieroja Vilhelmina Mäkelä Birgerinkatu 14 b
Ekblom, Anna. Brahenk. 8. Puhelin 5 57

Kätilöitä:

Levison, Edith. Eerikink. 20. Puh. 395.
Tefke D. Humalistonk. 8 B Puh. 1395
Teir, A. Vuorikatu 10.

Kasvojen, hiusten, käsien ja jalkojen hoitoa. E. Bäcklund, Eerikink. 20. puh. 518.

Eläinlääkäreitä:

Fabritius, L. & L. J., Eerikink. 1. ½10—12.
Nyberg Karl Alfr. Vähä Hämeenkatu 16. 10—1.
Eläinklinikka, Forssa, avoinna 9—12. H. von Essen.
Jääskeläinen H. G. Salo.
6744

Asianajajia Turussa:

Kuno Alfthan om. Suom. Asianajo-Toim. Linnank. 8.
Karl Erikson Puhelin 600. Kauppiask. 4.
Otto Lindstedt Puhelin 4 02. Aurakatu 14. Priman talo.
Hugo Appelqvist, varatuom. Multavierok. 1. Telef. 1004
Alfred Holmström Puh. 7 72. Aurak. 8. Turun Pank. talo. 9 a.p. — 4 i.p.
Saraste & Lindberg Turku. Humalistonkatu 10, Puhel. 957. Salo, Aleksanterink. 3, puhel. 71.
Matti Svanljung TURKU Lin.k. 14B. T. 1085 Kl. 9—5.
Turun Lakiasiain Toimisto
Omistaja Antti Mikkola lakit. kand.
Brahenk. 5. Avoinna 9—1 ja 4—7.
Mölsé & Westerlund, Agronoomi- ja Asianajotoim. Tuomiokirkkotori 9. klo 9—3. Tel. 8 14

Asianajajia Helsingissä:

JONAS CASTRENIN ASIANAJOTOIMISTO, Erottaja 4. Klo 10—2; 5—7. Telef. 12 85.
Matkustetaan maaseudulla.

Maanmittaustoimisto Aug. Öländer Turussa. Kristiinank. 8 ja Eerikink. 19. Puh. 12 71.
Terveyshoitolautakunnan kanslia Aurak. 2. Puh. 13 41 klo 12—1.
Teknillinen Toimisto H. Ahlberg A. Karsten, Alex. Nyström. Kristiinankatu 5. Puhelin 8 6

Speditsioniliikkeitä:

Moren'n Toimisto. Linnankatu 37. Puh. 1000, 797, 840 Konttoriaika kello 9—6.
Suominen, Hjalmar. Kristiinankatu 11. Telef. 307.
L. Schröder & C:o, Linnank. 34. Puh. 261 & 998. Kl. 9 2, 4-6
Aug. Lindholm, Tukholma, Meklari välittäjä. Suomalaisten höyrylaivojen Bore I ja Bore II asiamies. Rahanvaihto. Skeppsbron 20. Vastapäätä suomalaisten laivojen laituria. Suomen rahaa ja ruplia vaihdetaan pankkien kurssien mukaan. 9216

Vakuutuskonttoreita

Henkivakuutusosakeyhtiö FENNIA Lifförsäkringsaktiebolag Paaskonttori Turussa Telef. 13 42. Aurakatu 1
Suomen merivakuutus Tapaturmavakuutuslaitos. Vartiavuorenkatu 4 A. Puhelin 1344. Klo 10—1.
Turun Hevosvakuutusyhtiö Asiam.: L. Fabritius, Eerikink. 1. Puh. 583

Linnankadun varrella vastapäätä Säästöpankkia.

TRITON Merivak. O.-Y. Turku. Konttori Aurak. 1. Aiamiehet: Hjalmar Carpelan C:son. C. M. Sjöblom Puhelin 2 32. 707

KAUPUNKIEN palovakuutusyhtiö irtaimistoa varten. Asiamies: E. Nylund, Ven. kirkkokatu 33

Suomen Elinvakuutusyhtiö Asiam. Karl Alfr. Nyberg. Vähä Hämeenkatu 16. Puhelin 6 94.

Turun Työväen-Tapaturmavakuutusyhtiö. Linnankatu 10. Puhelin 18 45. Konttoriaika klo 10—2 ja 5—6.

Kukkakauppoja:

Kukkasitomo, Kupittaan puutarha Puhelin 366.
Kukkakauppa, Linnankatu 16 Puhelin 890.
MORIABERGIN KUKKAKAUPPA, Tuomiok.t. 7. Puh. 526, Vanha halli 122

Rohdoskauppoja;

Uusi Rohdoskauppa Linnank. 16. Puhelin 7 32. Klo 8—8. 8416
Auran Rohdoskauppa, Eerikink. 4. Puh. 1252
Rohdoskauppa Kaskenk. 7 Puh. 76.
Rohdoskauppa Iris (omist. L. Nyman.) Humalistonk. 14, puh. 1081.

Konekirjotusta:

Kirjotustupa Viivi Liljebäck. Ven. kirkkok. 9 A. P. 515

Valokuvaamoja:

Atelieri Hellas Kristiinank. 5. Puh. 982
Ossian Berggren, Linnank. 9 a. Hienoja kuvia 6 mk:sta tusina. 6386

Arkkitehtejä!

K. J. SAHLBERG SOFIANKATU 3 A HALPA TAKSA.
Albert Richardson Puutarhakatu 8 A. Puhelin 10 77.

Leipomoja:

Oululainen Kotileipomo Kristiinankatu 11. Puhelin 200.

Suojelusmerkki. Onnen-apilasormus on tiivistämällä kullasta tehty saumaton Kihla- ja Vihkisormus (ei valettu eikä hitsattu).
Merkillä suojeltu! Sopivin! Sievin! Halvin! Valmistaa ja myy ainoastaan
Kultaseppä W. Pettersson
Turussa Linnank. 8 A. Puh. 808. Kirkkosillan korvassa.

Kurssit.

Suomen Pankki syysk. 21 p. 1908.

		Myyntikurssi M. p.	Ostokurssi M. p.	
Pietari	a v	266: 30.	264 30	100:lta
„	3 k	—: —.	260 60	
Lontoo	a v	25 32.	25 20	
„	3 k	—: —.	25 04.	
Pariisi	a v	100: 80	100 —.	
„	3 k	—: —.	99 50.	
Antwerpen	a v	100 60	99 80	
„	3 k	—: —.	99 20.	
Berliini	a v	124: 10	123 40.	
„	3 k	—: —.	122 40.	100:lta
Amsterdam	a v	210: —.	—: —.	
„	3 k	—: —.	206 70	
Tukholma	a v	139: 50.	138 70.	
Kristiania	a v	139: 50.	138 70.	
Kihamina	a v	139: 50.	138: 70.	

Kirkollisia ilmotuksia.

15 sunn. Kolminaisuudenpyhä saarnaawat:

Tuomiokirkossa: ruotsal. puolipäiwäsaarnan klo 9 a.p. kirkkoh. apul. Inberg ja suomal. klo 12 pllä kappal. Lehtonen sekä ruotsal. iltasaarnan klo puoli 5 i.p. w. pastori Keihänen, suomal. klo 6 i.p. tuomiorow. Hedberg.

Mikaelinkirkossa: suomal. puolipäiwäsaarnan klo 9 a.p. pastori Kares ruotsal. puolipäiwäs. klo 12 pllä kirkkoh. apul. Inberg. Suomal. iltasaarnan klo puoli 5 i.p. tuomiorowasti Hedberg ja ruotsal. klo 6 i.p. w. pastori Keihänen.
Kolehti siweellisyyswön hywäksi.

Raamatunselityksiä.

Rukoushuoneessa saarnaa klo 10 a.p. ruotsiksi ja klo 12 pllä suomeksi pastori Roschier.
Läheityshuoneessa keskiwiikkona klo 7 i.p. suomeksi tuomiorowasti Hedberg.
Luth. Ew.-yhd. Nuorisoliitto, Kaskenkatu 14. Sunnuntaina klo 5 i.p. pitää puheen past. Roschier.
Betaniassa saarnaa klo puoli 11 a.p. suomeksi ja klo 1 pllä ruotsiksi tuomiorowasti Hedberg.
Betelissä: sunnuntaina suomal. päiwäjumalanpalwelus klo 11, pitää past. K. R. Kares.
Betelissä: Sunnuntaina 27 pnä klo 6 i.p. Siweellisyysiltama. Puheita pitäwät past. Pettersson, toht. Lybeck ja maist. Helo, yksinlaulua hra Honkakoski, köörilaulua y. m. (Owiraha 25 p.).
N. M. K. Y., Maariank. 2. Sunnuntaina 27 pnä klo 4 i.p. Toweri-ilta. Puheita pitäwät maist. Helo ja sihteeri y. m. Jäsenet ja nuoret miehet terwetuloa! Klo 6 i.p. Toweripiirin kuisu-ilta. Ohjelmassa esitelmä, kertomus y. m. Maanantaina klo 7 i.p. Neuloma- ja työilta. 8703

N. N. K. Y. Humalistonkatu 7 B. Sunnuntaina klo 6 i.p. suomal. raamatunselitys, past. Kallio.
Ruotsalainen Pyhäkoulu alkaa N. M. K. Y:n huoneustossa sunnuntaina t.k. 27 pnä klo 10 a.p. Lapset terwetulleet.
Raittiusjuhlaa wiettää Turun Kr. Työwäenyhdistyksen Raittiusosasto lauwantaina t.k. 26 pnä klo puoli 7 illalla Läheityshuoneella Puistokadun warrella. Ohjelma waihtelewa. Puhujina esiintywät kauppias Kestilä, toimittaja Karinen, past. Lehtonen. Raittiusesitelmän pitää opettaja O. Santalahti. Köörilaulua, wuorokeskustelua, runo, kertomus y. m. Tarjoilua. Wapaa pääsy kaikille 8674
Turun Kr. t. y:n kutoja- ja kehruuammattiosasto wiettää hengellisiä iltamaa ensi sunnuntaina t.k. 27 p. klo 6 illalla Braahenk. 16. Tilaisuudessa puhuwat pastorit Lehtonen ja hrat Kestilä ja Sikilä. Runonlausuntoa ja kertomus. Tarjoilua. Owiraha 25 p. 8708
Ew. Lut. Seura, Wähäwäkisten talossa, sunnuntaina t.k. 27 p. klo 3 i.p. puhuwat J. Salminen ja J. L. Lyden.
Rukoushuoneessa puhuu tiistaina klo 5 i. ruotsiksi ja klo puoli 7 i. p. suomeksi pastori Wikström.
Suom. Neulomaseura warattomia äitejä warten alkaa kaup. lähetyshuoneessa maanantaina klo 2 i.p. Terwetuloa!
Rukoushuoneessa pitää raamatunselityksen sunnuntaina klo 6 i. p. ruotsiksi juutalaislähetyssaarnaaja Paulus Wolff.
Kolehti kootaan juutalaislähetykselle.
Rukoushuoneessa pitää tiistaina klo 5 i.p. ruotsalaisen ja klo puoli 7 suomalaisen raamatunselityksen past. Wikström.
Kolehti Luth. Ew. yhdistykselle.
Kirkkosalissa, Kristiinank. 8. Sunnuntaina suomal. saarnoja klo 9 a.p. ja klo 5 i.p. S. Sinisalo.
3 piirin Pyhäkoulut alkawat sunnuntaina t.k. 27 pnä seurawissa paikoissa: N. M. K. Y. huoneustossa, Maariank. 2 klo 10 a.p., Kr. Työw. yhdistyksen huoneustossa, Braahenkatu 16 klo 11 a.p. ja Läntinen pitkäkatu 6 klo 12 päiwällä. Yllämainituissa paikoissa puhuu lapsille pastori Kallio. Lapset terwetulleet.
Rukoushuoneessa, Humalistonkatu 16, sunnuntaina klo 6 i.p. suomalaisia saarnoja. G. E. Asp ja A. Tonitti.
Pyhäkoulut Maariassa aloitetaan ensi sunnuntaina seurawissa paikoissa: Raunistulan koulussa klo puoli 1, kauppias Karlssonilla Kähärinmäessä klo puoli 3 ja Kärjämäen Marttilassa klo 3. Lapset lukuisasti terwetulleita.
Pyhäkoulu Parkin huwilassa alkaa sunnuntaina klo 12 pllä.
Salon Luth. Ew. Yhd. Rukoushuoneessa puhuu tänään klo 6 i.p. past. Wikström y. m.
Salon Kr. T. Y:n hengellisiä iltamia wietetään Salon wanhalla rukoushuoneella lokakuun 3 ja 4 pnä. 3 pnä klo 6 illalla puhuu ruotsiksi jumalusopin ylioppilas Jurwa ja klo 7 suomeksi w. t. kirkkoherra Lindgren ja toimittaja Karinen, iltamissa tarjotaan wapaasti saaristolaisille kalanmyyjille teetä. — 4 pnä klo 5 illalla w. t. kirkkoherra Lindgren, toimittaja Karinen, sekä mahdollisesti kirkkoherra Säntti. Pääsymaksu 25 p.
Ewankeliumijuhlaa wietetään Teijon tehtaalla sunnuntaina 27 p. t.k. Puhujina past. Wikström y. m.

Seppeleitä
ja puketteja sekä elävistä kukista että keinotekoisia kuihtumattomia saadaan hautajaisiin ja haudan koristamiseksi; myöskin painettuja seppelenauhoja halvalla
Turun Hautaustoimisto, Venäjänkirkkokatu 15. Puhelin 972. (Maalaiskaupan talo).

Sekailmotuksia.

Lääkäri.
Vastaanottaa 9—11 a.p. ½6—7 i.p. Mikaelin kirkon apteekin talossa.
O. A. Hornberg. Lääk. lisensiaatti.
8508

Turun kaupungin valtuusmiesten Pöytäkirja
kuluvan syyskuun 17 p:ltä jalkilaetaan raatihuoneessa lauantaina t. k. 26 p:nä klo 12 päivällä.
8705 Käskystä: Gunnar Lindeberg.

Turun Säästöpankki.
Perustettu v. 1822. Linnankatu 18
Avoinna yleisölle klo 10—12 a.p. ja 4—5 i.p.
Tallettajain rahasto Smk. 20,448,228: 11.
Vararahasto Smk. 8,980,813: 45.
Hyvittää 5 % koron luettuna kuukauden 1 ja 16 päivästä. Korko lisätään pääomaan 2 kertaa vuodessa nim. kesäk. 30 p:nä ja jouluk. 31 p:nä. 369
Telefoonit: Toimisto 13 96. Asiamies 3 80.

Lippujen myynti Adolf Niskan **Konserttiin** alkaa tänään klo 10 a.p. Herman Edgrenin kirjakaupassa. (ÅU.1.25) 8719

Nuorsuomalaisen puolueen **Kanslia**
Turussa on Nikolaintoriz 7:ssä. Yläkerrassa. Puhelin 10 55. Avoinna maanantaisin ja torstaisin klo 12—3; muina arkipäivinä klo 4—7.

Kielenkääntäjä E. W. Granholm Matinkatu 4.

TURUN LAKIASIAIN TOIMISTO
Omistaja ja hoitaja: Lakit. kand. ANTTI MIKKOLA.
Konttori Brahenkatu 5. . . . . . . Avoinna 9—1 ja 4—7, telef. 793

Georg Segerstrålen **ASIANAJOTOIMISTO**
omist. Varatuomari Helge Hartman.
6816 Linnankatu 11 Turku. Avoinna 8—4. Puh. 508.

Opetusta
Kitarin soittoon antaa
Willy Beuss.
soitannollisen seuran jäsen
Porthanin katu N:o 4.
tavataan klo 3:sta 5:teen i. p.
Samassa paikassa myydään Mandolineja Kitaria kieluja ja Siiroja. 7899

Ruoantarjoilu
Kaskenkatu 2 (ali sillan luona). Lundqvist. Puh. 1 43.

Ruokatarjoilua uudessa Keittokoulussa Arseninkatu 30 Kaskenkadun kulmassa. Helle Saarela.

Turun Talouskoulussa
Humalistonkatu 11 on saatavana ruokaa kerrattain ja kuukausittain. Aino Simula.

Palvelukseen halutaan.

Reportterin toimi
Turun Sanomissa ilmotetaan täten toimeen kykenevien haettavaksi. Hakemukset suosituksineen ja palkkavaatimuksineen pyydetään lähettämään **ennen lokakuun 10 päivää** allekirjottaneelle.
Toimen saa vastaanottaa heti.
Turun Sanomain Johtokunta
Turku.

Halutaan ostaa.
Puhtaita riepuja
ostetaan
Polytypos kirjapainossa Kauppiask. 1.

Myytävänä.
PAPERIN JÄTTEITÄ
sopivaa lattian täytteeksi, myy halvalla — — —
KIRJAPAINO POLYTYPOS.

PUKINE-AITTA
Sadetakkeja — Sateensuojia — Kummikalosseja — Hansikkaita
Venäj. kirkkokatu 23. Venäjänkirkkokatu 23.
PUKINE-AITTA

HANKKIJA
Kestäviä, käytännöllisiä ja halpoja
Maidon kuletusastioita
Vesijohtoja
kaikenlaisiin maataloustarpeisiin
Pumppuja,
keveitä ja käytännöllisiä.
Putkia ja putkenosia
— Halvat hinnat! —
Keskusosuusliike
HANKKIJA
(H.8.100) 8342

U. A. Sos. Å. U. 1 s. 1 k. 17 kr., 50 kmm.
V. ja U.-seura RIENTO toimii huomenna t. k. 27 p:nä klo 2—5 ja 7—1 i.p.
Suuret Arpajaiset ja Iltaman Palokunnantalolla.
OHJELMA: Klo 2—5 i.p., Pianonsoittoa, urkuri V. Lehtola. Arpojen myynti. 7—1 i.p. Soittoa, Lausuntoa, op. S. Strandberg, Laulua, Kuvaelma. — Soittoa, Cake Walk-tanssi, Laulua, Nojapuuliikkeitä. — — — —
Arpojenmyyntiä sekä Karkeloa.
PÄÄSY: 2—5 i.p. 25 p:iä, jolla saadaan yksi arpa ilmaiseksi. — 7—1 i.p.: 1: 50. 1: — ja 75 p:iä. — Lippuja saadaan tänään ostaa Palokunnantalolta klo 5—8 illalla. 8710

Puhelimentilaajat Turussa.
Sähköraitiotien rakentamisen sekä valaistusverkon muuttamisen takia huomautetaan arvoisille tilaajille että sähkövirran vahingollisen vaikutuksen estämiseksi puhelinkoneeseen, erityisiä varmuuskappaleita vaaditaan, joita me asetamme omista kustannushinnoistamme, ja pyydetään asianom. tilaajia, jotka haluavat sellaista suojelustoimenpidettä, mahdollisimman pian ilmottamaan siitä puhelinverstaan konttoriin. Puh. 4 47.
Turku, syysk. 25 p:nä 1908.
8709 **Osakeyhtiö Turun Puhelinyhdistys.**

LUNDOL on ehdottomasti **paras** kattosivellys-aine.
L. FABRITIUS.

Huutokauppoja.

Tänään jatketaan Huutokauppaa
O.-Y. Vähäväkisten talossa.
HUOM.! Kahvia, sokeria, ryyniä, tärkkelystä, kääreperia y. m. y. m.
on vielä saatavissa hyvällä kaupalla.

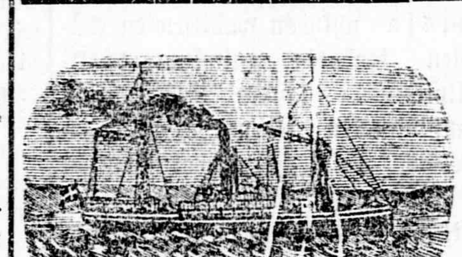

Höyrylaivaliike.

Höyrylaiva HOUTSKÄR
lähtee
syysk. 21 p:stä Houtskärista joka maanantai ja torstai klo 6 a.p. sekä Turusta joka keskiviikko ja lauantai klo 10 a.p. poiketen välillä oleville laitureille.
Huom! Kuggvikiin poiketaan jolta matkalla. (U.3) 8143

Sunnuntaina syysk. 27 p:nä lähtee
Höyryp. RUNSALA
klo 9,30 a.p. Syrjä'ään ja Haarlaan „ 4 i.p. Kuuvaan | klo 1,30 i.p. Haarlasta „ 2,15 „ Syrjälästä „ 6 „ Kuuvasta
poiketen välillä oleville laitureille.
8706 Turun Höyrypursi Osakeyhtiö.

Henkilöitä, joilla on hl. Vellamolla Stettinistä, hl. Astraealla Hullista ja Köpenhaminasta sekä hl. Oscar II:lla Newyorkista saapuneiden tavarain lunastuskonnossementtejä, pyydetään kiireimmiten ilmottautumaan
8715 **Joh. Gust. Wikeströmille.**

Kokouksia.

Turun Nuorsuomalaisen Yhdistyksen Vuosikokous
on lauvantaina t. k. 26 p:nä klo ½8 i.p.
Nuorsuomalaisen Yhdistyksen huoneustossa 8689
Huom.! Vaalit!

Rautateollisuus Osuusliike Pyrkijän Syyskokous
pidetään t. k. 27 päivä Käsityöläisyhdistyksen huoneustossa Raahenkatu N:o 4 klo 11 a.p.
Käsitellään 21 §.
Huom.! Osakekirjat mukaan.
Hallinto. 8301

Huveja.

Sokuritehtaalaisten ammattiyhdistys toimeenpanee
Arpajaiset
Kirjaston kartuttamisen hyväksi lokakuun 25 p:nä V. P. K:n talolla.
Ohjelma myöhemmin. 8722

P. S. Mainingin Purjehduskauden Päättäjäiset
ovat mökillä ensi sunnuntaina t. k. 27 p:nä jonne höyrypursi AURA lähtee klo 12 a.p. Birgerinkadun päässä olevasta laiturista. (UA) 8723

Turku, Syysk. 26 p. 1908

Yhdysrata-kysymys ja Nevansillan miljoonat.

Katsaus asian varhaisempiin vaiheisiin.

(Jatk.)

Waltiosäätyjen huomautukset.

Lisäksi huomauttiwat waltiosäädyt, että yhdysliikenteen aikaansaamiseksi käwisi wälttämättömäksi Suomen radoilla toimeenpanna melkoisia uutisrakennus- ja muutostöitä jotta wenäläisen liikkuwan kaluston käyttäminen näillä radoilla käwisi päinsä, eikä niillä sittenkään woitaisi kuljettaa wenäläisiä tawarawaunuja täyteen kuormitettuina. Suomalaistakin liikkuwaa kalustoa täytyisi muuttaa, jotta se woisi kulkea samassa junassa kuin wenäläiset rautatiewaunut. Kaikkien näiden töiden kustannukset nousisiwat yli 10 milj. markan, jota wastoin suomalaisten ja wenäläisten waunujen wälillä suorastaan toimitettawasta lastauksesta koituu jangen wähän kustannuksia, ainoastaan 2 mrkn waiheilla waunulta. Siinäkin tapauksessa että yhdysrata rakennettaisiin, ei waltiosäätyjen mielestä kauttakulkewaa yhdysliikennettä olisi toimeenpantawa.

Mitä Suomen waltiowaroista suoritettawaan apumaksuun tulee, huomauttawat waltiosäädyt asian oikeudelliseen puoleen nähden, että hallitus kyllä woi jat määrätä yleisen waltiorahaston waroista ja on oikeutettu käyttämään niitä niin hywin juoksewien waltiomenoihin kuin muihin tarkotuksiin, niinkuin uutisrakennuksiin ja yleisiin yrityksiin, mutta tässä on waarinotettawa, että warat käytetään maan hyödyksi ja parhaaksi. Waltiorahaston waroja ei jaa käyttää niin laajaperäisesti, että uusi tai koroitettu suostunta käy tarpeelliseksi taikka että rahastoille, joiden tulo- ja menoarwio määrätään waltiosäätyjen myötäwaikutuksella, sen kautta saatetaan mainittawia menoja. Kun nyt ei ollut tarpeellista selwitystä siitä, onko yhdysradan hyöty wastaawa puheena olewaa apumaksua, ja kun aijotusta yhdysliikenteestä koituisi kulkulaitosrahastolle suuria kustannuksia sekä mainittu meno woisi tuntuwasti waikuttaa waltiorahaston tilaan, niin waltiosäädyt, huomioon ottamalla senkin tärkeän seikan että yhdysrata ei ainoastaan ollut aijottu rakennettawaksi Suuriruhtinaanmaan rajojen ulkopuolelle, waan myös ennettawaksi wenäläisen Nikolain-rautatien hallituksen kokonaan käytettäwäksi, alamaisesti esittiwät että K. M., siinä tapauksessa, että yhdysrata katsotaan olewan rakennettawa ja apumaksu Suomen waltiowaroista sitä warten suoritettawa, antaisi waltiosäädyille armollisen esityksen asiasta.

Senaatin lausunto maaliskuussa 1906.

Waltiosäätyjen anomuksesta waadittiin senaatilta lausuntoa kesällä 1905. Silloinen senaatti ei kuitenkaan ehtinyt asiaa käsitellä. Wuoden lopulla alkoiwat wenäläiset wirastot, nähtäwästi odottaen että mainitut 2 ½ milj. ruplaa nyttemmin suoritettaisiin, tiedustella asianlaitaa senaatilta, kun suoritusta ei kuulunut.

Senaatti antoi lausuntonsa maaliskuussa 1906 yhtyen pääkohdissa waltiosäätyjen lausumiin mielipiteisiin. Senaatin mielestä ei puheena olewa waltiomeno ollut oikeassa suhteessa Suomelle tästä yrityksestä olewaan hyötyyn. Ja waikkakin apumaksu suoritettaisiin waltiorahastosta, olisi puheenalaisen yrityksen toteuttaminen tuntuwasti waikuttawa kulkulaitosrahastonkin tilaan, koska se ei ainoastaan aiheuttanut sangen suuria menoja nykyisten ratain ja liikkuwan kaluston muuttamiseksi, waan myös lisäisi maassa wastedes rakennettawain uusien rautatielinjojen rakennuskustannuksia. Saattaisipa itse yhdysliikenteestäkin koitua kulkulaitosrahaston wuotuismenoihin waikuttawia haittoja ja menoja. Tähän nähden ja kun hallitus ilman waltiosäätyjen suostumusta ei ole oikeutettu määräämään kulkulaitosrahaston waroista, oli senaatin mielestä puheenalewa yritys epäilemättä sellainen, ettei sitä laillisesti woitu Suomen waltiowarain awustuksella toimeenpanna muuten kuin Hallitsijan ja waltiosäätyjen yhteisen päätöksen perustuksella. Edellä esitetyn nojalla ja ottaen huomioon heinäkuun 8 (21) päiwänä 1904 annetun armollisen käskykirjeen julkaisemisen jälkeen wallitsemaan päässeet olosuhteet, senaatti ei katsonut woiwansa ryhtyä toimiin 2 ½ milj. ruplan suorittamiseksi Suomen waltiowaroista puheena olewaan tarkoitukseen, waan ehdotti että yritys, mikäli siihen olisi sanotuista waroista awustusta annettawa, saisi jäädä sillensä. Siltä waralta ettei K. M. tähän suostuisi, ehdotti senaatti että sen sallittaisiin, sittenkun erityinen komitea oli selwittänyt kysymystä, K. M:lle lähettää ehdotus eduskunnalle annettawaksi armolliseksi esitykseksi.

Mitä kenraalikuwernööri Gerard ehdotti.

Kenraalikuwernööri Gerard oli asiasta toista mieltä kuin waltiosäädyt ja senaatti. Wiitaten m. m. käskykirjeeseen heinäk. 8 (21) p:ltä 1904 hän piti kysymystä jo lopullisesti laillisessa järjestyksessä ratkaistuna. Kenraalikuwernööri sentähden ehdotti waltiosäätyjen anomuksen ja senaatin alistuksen hyljättäwäksi, mutta kun senaatti ja waltiosäädyt oliwat tämän asian yhteydessä herättäneet koko joukon kysymyksiä, jotka ansaitsiwat huomiota ja harkitsemista, ehdotti kenraalikuwernööri, että nämä kysymykset ennen asian esittelyä K. M:lle jätettäisiin kulkulaitosministeriön harkittawaksi. Wiimeksi mainitun ehdotuksen johdosta ministeriwaltiosihteeri ilmottikin asian kulkulaitosministerille.

Kulkulaitosministerin huomautukset.

Wastauksessaan kulkulaitosministeri huomautti, että jo kreiwi Ignatieffin komitea oli tullut siihen wakaumukseen, että yhdysrata tuottaisi tappiota. Jos yhdysliikenne käsittäisi ainoastaan tawarawaunujen waihdon, ei Suomen radoilla kuitenkaan tarwitsisi tehdä mitään muutoksia, kunhan waan noudatetaan erinäisiä ohjeita. Jos taas Suomen rautateille siirrettäisiin kokonaisia junia wenäläisine wetureineen, tahi wain matkustajawaunuja niin olisi näillä rautateillä tosin tarpeen erinäisiä muutostöitä rakennusten ja raiteen wälisen tilan suurentamiseksi. Suomen uusien rautateiden rakennuskustannukset eiwät tämän johdosta kohoaisi. Lopuksi ministeri huomautti, että ainoastaan itse paikalla tapahtuwa tutkimus woi selwittää, miten suuria kustannuksia sellainen rakennusten muuttaminen aiheuttaisi, joka olisi tarpeen, jos wenäläisiä wetureita ja matkustajawaunuja laskettaisiin Suomen rautateille.

Senaatilta ja kenraalikuwernööriltä pyydetään uutta lausuntoa.

Tämän jälkeen pyysi ministeriwaltiosihteeri, asian kaikin puolisesti walaisemiseksi, uudelleen senaatin ja kenraalikuwernöörin lausuntoa. Senaatti puolestaan waati lausuntoa rautatiehallitukselta ja wiimeksi mainittu taas 1:n piirin (Pietarin) piirihallitukselta. Piirihallitus, jonka lausuntoon rautatiehallitus yhtyi, huomautti että jos normaalimallisia wenäläisiä tawarawaunuja käytetään Suomen rautateillä, on sekä waihteet että waunujen pyörät ehdottomasti muutettawat, jotta suomalaisia ja wenäläisiä tawarawaunuja käwisi käyttäminen jamassa junassa. Sitä paitsi muunkin wenäläisen liikkuwan kaluston kuin weturien käyttäminen Suomen rautateillä waatisi melkoisia entisten rakennusten muutoksia, joista olisi kustannuksia arwiolta 10,607,000 markkaa. Wenäläisiä wetureita ei piirihallitus kaisonut woitawan Suomen rautateillä käyttää eikä se olisi tarpeellistakaan. Kustannukset tawarawaunujen uudestilastauksesta yhdysradalla nousisiwat ainoastaan wähäiseen summaan. Piirihallitus sentähden ehdotti, että jos yhdysrata rakennetaan, suoranaista yhdysliikennettä ei missään tapauksessa pantaisi toimeen, waan että Pietarin aseman ratapihalle rakennettaisiin sopiwat raiteet ja sillat uudestilastausta warten.

Senaatti antoi lausuntonsa joulukuussa 1906 ja lienee siinä, toistaen piirihallituksen lausunnon pääkohdat, huomauttanut, että kulkulaitosministeri itsekin oli wälillisesti myöntänyt että yhdysrata töintuskin korwaisi käyttökustannuksensa. Lopuksi senaatti ilmoitti kaikin puolin pysywänsä ennen esiintuomassaan mielipiteessä. Kenraalikuwernööri taas ilmoitti, että hänen on waikea antaa lopullista lausuntoa asiasta, koska kysymys koski rautatierakennusten teknillisiä yksityiskohtia, jonka tähden hän ehdotti, että asiaan osallisten keisarikunnan wirastojen ja Suomen senaatin edustajain konferenssi asetettaisiin harkitsemaan kysymystä keisarikunnan rautateiden liikkuwan kaluston käyttämisestä Suomen rautateillä.

Sillä wälin oli kulkulaitosministeri antanut määräyksen lopullisten tutkimusten suorittamisesta kreiwi Ignatieffin komitean ehdottamalla linjalla. Senaatti puolestaan, wiitaten maaliskuun 3 päiwänä tekemäänsä ehdotukseen, että yritys saisi raueta, ei katsonut woiwansa määrätä edustajaa puheena olewaan tutkimustyöhön, mutta ilmotti käskeneensä rautatiehallituksen antamaan sen myötäwaikutuksen sekä kaikki ne mahdolliset tiedot ja selwitykset, jotka woiwat tutkimusta edistää.

Kenraalikuwernööri Böckmannin kanta.

Sen johdosta ettei kenraalikuwernööri Gerardin ehdotusta erityisen

Varatuomari A. G. Timgrenin Asianajotoim. toimittaa lakiasioita. Brahenk. 7. Puhelin 8 69.

Asianajaja Aksel Alanderin Turun Osasto välittää talonkauppoja ja lainoja. Konttoriaika ½9—¼4.

MATTI SVANLJUNG Turku, Linnank. 14 B. Tel. 1085. Klo 9—5. Weinin talo, vastap. kauppahallia.
Lakiasioita ajetaan. Kiinteistö ja lainavälityksiä. Muille paikkak. matkustetaan. **Laki- & Liike-Toimisto**

Jalkineita suuri valikoima kutakin käyttökautta varten suositellaan arvoisille käyttäjille.
Konst. Ahonius. N:o 5 Kauppiaskatu N:o 5.

konferenssin asettamisesta wielä olu ratkaistu, ehdotti w. t. kenraalikuwernööri Böckmann heinäkuun puoliwälissä 1907, että waltiosäätyjen ja senaatin anomus sekä kenraalikuwernööri Gerardin alkuperäinen lausunto, johon wiimeksi mainittuun kenraali Böckmann puolestaan yhtyi, ensi tilassa esiteltäisiin K. M:lle, koska kenraali B:n mielestä waltiosäätyjen anomus ja senaatin ehdotus yhdysratakysymyksen esittämisestä eduskunnalle woitiin ratkaista riippumatta rautatierakennuksen puhtaasti teknillisiä erikoisseikkoja koskewasta kysymyksestä. Tähän ministeriwaltiosihteeri lienee wastannut, mainiten että waltiosäätyjen anomuksessa ei ainoastaan pyydetty että kysymys Suomen waltiowarojen käyttämisestä yhdysradan rakentamiseen annettaisiin waltiopäiwäin käsiteltäwäksi, waan myös huomautettiin että puheena olewasta yhdysliikenteestä koituisi Suomen waltiowaroille sangen tuntuwia menoja, mikä wiimeksi mainittu seikka kenraalikuwernööri Gerardin mielestä ansaitsi juurta huomiota ja tarkkaa harkintaa. Kun sitä paitsi kysymys niistä teknillisistä muutoksista, joita Suomen rautateillä oli tehtäwä, jotta niillä woitaisiin käyttää wenäläistä liikkuwaa kalustoa, wielä oli ratkaisematta ja rahallinen ja teknillinen kysymys tässä asiassa oliwat keskenään likeisessä yhteydessä, ei ministeriwaltiosihteeri katsonut woiwansa suostua kenraali Böckmanin ehdotukseen. Kun wasta 1906 wuoden lopulla oli ryhdytty toimiin ratasuunnan lopullisten tutkimusten aloittamiseksi, ei se ajankohta, jolloin rahamäärä heinäkuun 8 (21) päiwänä 1904 annetun käskyn nojalla oli suoritettawa, ministeriwaltiosihteerin mielestä wielä ollut warsin lähellä.

Kenraalikuwernööri Gerardin ehdottamaa konferenssia kannatetaan.

Syyskuussa 1907 kulkulaitosministeriöstä saapui puoltawa lausunto kenraalikuwernööri Gerardin ehdottoman konferenssin asettamisesta ja samalla lausuttiin toiwomuksena, että konferenssi myös sopisi niistä toimenpiteistä, joiden kautta Suomessa wastedes rakennettawain rautatielinjain soweliaisuus yhdysliikenteeseen Keisarikunnan kanssa turwattaisiin. Tämän tiedon saatuaan senaatti, samalla kun lausui yhä pysywänsä maalisk. 3 pnä 1906 antamassaan lausunnossa ilmotti ettei sillä ole mitään muistuttamista sitä wastaan, että kysymys keisarikunnan rautateiden liikkuwan kaluston käyttämismahdollisuudesta jätetään komitean harkittawaksi. Neuwotteluihin osaa ottamaan senaatti määräsi entisen senaattorin L. Gripenbergin, piiripäällikkö A. Ahosen ja koneinsinööri A. Th. Örnhjelmin.

Wähää myöhemmin lienee ministeriwaltiosihteeri tiedustellut kulkulaitosministeriltä, eikö tämän mielestä olisi oikeampaa, että, jollei waltiosäätyjen edellä mainittua anomusta hywäksytä, Suomen osaksi määrätty maksu suoritettaisiin, ei maan pakkolunastuksen tapahduttua, waan myöhemmin, siitä riippuen milloin radan rakennustöihin katsotaan olewan ryhdyttäwä. Kulkulaitosministerin wastaus tähän lienee ollut kieltäwä.

Waltiosäätyjen anomus ja senaatin esitys hyljätään.

Helmikuun 13 päiwänä 1908 asia esitettiin K. M:lle, joka täydellisesti hywäksyi kenraalikuwernööri Gerardin mielipiteen, että kysymys Suomen osanottamisesta yhdysradan kustannuksiin oli pidettäwä aikaisemmin annettujen määräysten kautta laillisesti ratkaistuna, joten waltiosäätyjen anomus ja senaatin esitys hyljättiin. Senaatti merkitsi pöytäkirjaansa tämän päätöksen ja määräsi, että asia oli wastedes otettawa esille sellaista toimenpidettä warten, johon asianhaarat saattoiwat antaa aihetta.

Wenäläiset wiranomaiset katsowat asiaa ratkaistuksi.

Maaliskuussa 1908 rahaministeri lienee ilmottanut Suomen ministeriwaltiosihteerille, että yhdysradan suunta lopullisten tutkimusten päätyttyä oli helmik. 15 pnä (w. l.) armollisesti wahwistettu ja että niinmuodoin kaikki edellytykset useinmainittujen 2 1/2 milj. ruplan maksamiseen nyt oliwat olemassa, jonka tähden rahaministeri pyysi tietoa milloin maksua saattoi odottaa. Kenraali Böckmann taas kuuluu saattaneen asian senaatin tietoon pyytäen senaatin toimimaan niin että edellämainittu rahamäärä mahdollisimman pian suoritettaisiin waltakunnanrahastoon. Myöhemmin lienee kenraalikuwernööri huomauttanut, että jos näyttäisi olewan waikea määrätä maksettawaksi niin suurta summaa ottamatta sitä wuoden 1909 menosääntöön, ei hänellä puolestaan ollut mitään sitä wastaan, että mainittu summa otetaan sanottuun menosääntöön waltiorahaston tuloista suoritettawana etumaksuna. Puheena olewa rahamäärä on jo ylimääräisenä tulona otettu waltakunnan kuluwan wuoden tulo- ja menoarwioon.

Selwittämättömiä seikkoja.

Kysymys Suomen ja keisarikunnan rautateiden wälisen yhdysliikenteen aiheuttamasta kustannuksesta on edelleen lopullisesti selwittämättä. Edellämainittu waltioneuwos Tschepurnoffin komitea on myöhemmin antanut sellaisen lausunnon, että kustannukset ratojen ja rakennusten muuttamisesta, waikkakin raidewäli jätettäisiin entiselleen, kuitenkin nousisiwat 9,142,200 mkaan sekä kustannukset liikkuwan kaluston muuttamisesta 9,396,000 mkaan ynnä tilapäisten konepajain rakennus 2,000,000 mkaan. Se komitea taas, jonka oli selwitettäwä kysymys keisarikunnan rautateiden liikkuwan kaluston käyttömahdollisuudesta Suomen rautateillä, on toimituttanut erinäisiä käytöllisiä kokeita Suomen ja keisarikunnan rautateillä, mutta kokeiden tuloksista ei wielä liene annettu lausuntoa.

Päivän yleisiä uutisia.

Painovapauslaki.

Lakiwaliokunnan mietintö n:o 2, joka sisältää ehdotuksen painowapauslaiksi sekä laiksi lisäyksestä Rikoslain 16 lukuun.

Mietinnön perusteluissa tuo waliokunta esiin seuraawia näkökohtia:

Painolakikysymys elokuun 20 päiwän 1906 jälkeen.

Elokuun 20 päiwänä 1906 annetulla lailla, jolla on perustuslain woima, myönnettiin Suomen kansalaisille, muun muassa, sananwapaus sekä oikeus kirjotuksen ja kuwallisen esityksen painosta julkasemiseen wiranomaisten saamatta niille ennakolta panna estettä. Sen ohessa määrättiin, että säännöksiä siitä, mitä tämän oikeuden käyttämisessä on noudatettawa, on annettawa yleisen lain säätämisestä woimassa olewassa järjestyksessä.

Niinkuin tunnettu ei Waltiosäätyjen 1905—1906 wuoden waltiopäiwillä silloin annetun armollisen esityksen johdosta hywäksymä painowapauslaki saawuttanut wahwistusta, ja on senaatti wiime kesänä saanut käskyn walmistaa uuden esitysehdotuksen asiasta. Kun niin ollen on epätietoista, ennätetäänkö nyt koossa olewalle eduskunnalle hallituksen puolelta antaa uutta esitystä, owat käsiteltäwänä olewan eduskuntaesityksen tekijät katsoneet olewan aihetta koettaa saada kysymyksen ratkaistuksi eduskunnan aloiteesta. Seuraawassa on waliokunta lyhyesti tekewä selkoa niistä periaatteista, joille mainittu eduskuntaesitys on rakennettu.

Painowapausperiaate nykyisen eduskuntaesityksen mukaan.

Painowapaus tietää, ettei waltiomahti saa ennakolta panna minkäänlaista estettä painettujen kirjotusten julkaisemiselle, mutta ei toiselta puolen kuitenkaan merkitse sitä, että olisi waltiolle yhdentekewä mitä painettu kirjotus sisältää. Sillä niinkuin puhuttua niin painettuakin sanaa saattaa käyttää wäärin yhteiskunnan oikeusjärjestyksen loukkaamiseen, se wain erona että painettu sana, joka woi lewitä miltei rajattomasti, sen kautta useinkin tuntuwasti lisää sellaisten oikeudenloukkausten merkitystä. Siitä syystä yhteiskunta ei woikaan kokonaan luopua silmällä pitämästä painettua sanaa ja tapahtuu tämä kaikkialla siwistysmaissa siten, että painettujen kirjotusten julkasemisessa ja lewittämisessä on noudatettawa erinäisiä järjestysmääräyksiä ja että jos niitä wastaan rikotaan taikka jos painettu kirjotus on sisällöltään rikollinen, rikkomukseen syypää saatetaan sitä laillisessa tuomioistuimessa edeswastaukseen.

Järjestysmääräykset painotuotteiden julkasemisesta ja lewittämisestä.

Painowapauslainsäädännön järjestysmääräykset kohdistuwat niihin, joilla on tekemistä painotuotteiden julkaisemisen ja lewittämisen kanssa. Jos painokirjoitus julkaistaan ulkonaiselta asultaan sellaisena, ettei siitä käy ilmi kutka sen julkaisemiseen owat olleet osalliset, on ilmeistä että tämä waikeuttaa syyllisten selwille saamista, milloin kirjoitus huomataan rikolliseksi. Sen tähden on yleisenä sääntönä, että ainakin kirjanpainajan nimi tai toiminimi ja painatuspaikka, toisinaan myöskin kustantajan nimi, jos kustantajaa on, sekä aikakautisissa painotuotteissa julkaisija tahi wastuunalainen toimittaja pitää olla kirjoituksessa selwästi mainittuna. Rikollisten painokirjoitusten lewiämisen ehkäisemistä taas tarkottawat ne säännökset, joiden mukaan se, joka lewitettäwiksi julkaisee painosta kirjotuksen, on welwollinen antamaan siitä kappaleen ilmestyspaikan julkiselle wiranomaiselle. Tämänkaltaisia järjestyssäännöksiä on esityksen 10 ja 12 §:ssä.

Waikka painowapauden periaatteen mukaan ei saa ryhtyä ennakkotoimenpiteisiin painotuotteiden suhteen, on kuitenkin rikollisten painokirjoitusten lewiämisen estämiseksi yleensä myönnetty järjestyswallalle oikeus panna rangaistawat painokirjotukset takawarikkoon. Yhtäpitäwästi tämän kanssa on esityksessäkin säädetty, että wirallisella syyttäjällä on oikeus panna painokirjotus takawarikkoon, milloin se on julkaistu rikkomalla eräitä tärkeämpiä järjestyssäännöksiä tai sen sisällys on yleisen lain mukaan rangaistawa. Kuitenkin on wäärinkäytöksien estämiseksi takawarikkoonpano, jotta se jäisi pysywäiseksi, alistettawa tuomioistuimen hywäksyttäwäksi.

Aikaisemmin wallinneen myönnytysjärjestelmän poistamisen kautta on niiden ammattien harjottaminen, joiden tarkotuksena on painokirjotusten aikaansaaminen ja lewittäminen, eli kirjanpainajan ja kirjakauppiaan ammatit eduskuntaesityksessä asetettu muiden wapaiden ammattien tasalle, joten niiden harjoittamisen edellytyksenä on tawanmukainen elinkeinoilmotus. Poikkeuksen tekee kumminkin kirjankaupittelu, johon nähden, syystä että sen walwonta muuten käwisi waikeaksi, edelleen on pysytetty myönnytysjärjestelmä. Kun aikakautisten painotuotteiden julkaiseminen sitäwastoin ei olisi myönnytyksestä riippuwa, waan ainoastaan ilmotuksen warassa, on, sanomalehdistön merkitykseen nähden ja sen suuremman waaran takia, minkä wäärinkäytökset sillä alalla siis woiwat matkaansaattaa, sellaisesta painotoimesta esitykseen pantu erityisiä järjestysmääräyksiä.

Warsinaiset painowapausrikokset.

Ylempänä kosketeltuja järjestysmääräyksiä wastaan tehdyistä rikkomuksista eroawat warsinaiset painowapausrikokset siinä, että niiden luonne ilmenee julkaistun kirjotuksen sisällöstä. Niissä esiintyy rikollinen tahto tekona siten, että lainwastainen lausuma painokoneella monistettuna asetetaan yleisön s. o. kenen hywänsä joka tahtoo siihen tutustua, saatawiin. Painowapausrikokset mainitaan tawallisesti yleisissä rikoslaeissa. Niin tekee Suomenkin rikoslaki, jossa sellaisia rikoksia koskewia säännöksiä on 10 luwussa (Jumalan pilkkaaminen), 13 luwussa (majesteettirikos), 14 luwussa (kunnianloukkaus ystäwyydessä olewan waltion päämiestä tahi wieraan waltion diplomaattista asiamiestä wastaan), 16 luwussa (wiettelemminen rikokseen tai kehottaminen tottelemattomuuteen lakia tahi laillisia sääntöjä wastaan), 20 luwussa (siweyttä loukkaawan painotuotteen näkywille paneminen tai lewittäminen) ja 27 luwussa (kunnianloukkaus) sekä 22 pnä kesäkuuta 1898 annetussa asetuksessa, joka sisältää muun muassa Rikoslain 12 luwun 7 §:n muutoksen (pohjapiirroksen, piirustuksen, asiakirjan tai niitten kopion tahi semmoisen tiedon julkaiseminen, joka Wenäjän waltakunnan ulkonaisen turwallisuuden wuoksi on wieraalta salassa pidettäwä).

Kysymys edeswastuuseen saattamisesta.

Kun painowapausrikos, joko warsinainen tai järjestyssääntöjä wastaan tehty, on saatettawa syytteeseen, syntyy tietenkin kysymys ketä tai keitä painokirjotuksen julkaisemiseen ja lewittämiseen osallisista henkilöistä edeswastaus siitä on kohtaawa. Eri maiden lainsäädännöissä wastataan tähän kysymykseen sangen eri lailla. Eduskuntaesityksessä on asetuttu sille kannalle, että rangaistawasta teosta on sen tai niiden wastattawa, joita rikoslain mukaan on rikoksentekijöinä tai osallisina pidettäwä. Lähtien siitä että aikakautisen painokirjotuksen päätoimittaja on welwollinen walwomaan painokirjoituksen sisältöä, on sen ohessa säädetty, että aikakautisen painokirjoituksen päätoimittaja, joka ei edellämainituilla perusteilla ole tapahtuneesta rikoksesta wastuunalainen, kuitenkin woidaan tuomita rangaistukseen welwollisuutensa laiminlyömisestä s. o. painowapauden wäärinkäyttämisen tuottamuksesta.

Eduskuntaesityksessä on painowapauslakiehdotuksen ohessa ehdotus laiksi lisäyksestä Rikoslain 16 lukuun, ja käsittää sanottu lisäys rangaistuksen muun muassa sille, joka kirjotuksen kautta lewittää ilmeisesti perättömiä tietoja, jotka owat omansa halwentamaan hallitusta, kansanedustuntaa tai julkista wiranomaista taikka Keisarikunnan julkisia wiranomaisia. Kun rikoslakia säädettäessä ennakkosensuuri oli käytännössä, ei näitä rikoksia otettu rikoslakiin, jonka wuoksi tähdentäwiä säännöksiä niistä on katsottu olewan tarpeen.

Waliokunnan mielipide lakiehdotuksesta.

Waliokunnassa on ilmaantunut erimielisyyttä siitä, mitä näkökohtia olisi silmällä pidettäwä puheenalaista lakiehdotuksia tarkastettaessa ja erittäinkin mitä huomioita olisi pantawa niihin muistutuksiin, jotka Keisarikunnan ministerineuwoston tiedetään tehneen waltiosäätyjen hywäksymää lakia wastaan. On lausuttu että olisi yksinomaan, muita näkökohtia huomioon ottamatta, pyrittäwä aikaansaamaan sellainen laki, joka täydellisesti takaisi painowapauden ja siten wastaisi kansan todellisia waatimuksia. Tältä kannalta arwosteltuna ei käsiteltäwänä olewa painolakiehdotus olisi läheskään tyydyttäwä, se kun sisältäisi niin paljon osittain kansan edulle wieraiden waikutelmien aiheuttamia rajoittawia määräyksiä, että painowapaus niiden johdosta arweluttawasti supistuisi. Enemmistön puolelta on sitä wastoin huomautettu että, kun edellämainittujen perustuslainsäännösten johdosta 20 päiwältä elokuuta 1906 sitä ennen annetut hallinnolliset asetukset painokirjoitusten julkaisemisen ja sen yhteydessä olewain elinkeinojen harjoittamisen ehdoista owat osalta kumoutuneet, nykyinen olotila, jolloin epätietoista on missä määrin sanotut asetukset owat noudatettawia, on siksi sietämätön, että olisi täysi syy koettaa aikaansaada sellainen lakiehdotus, jonka wahwistamisesta woi olla toiwoa, huolimatta siitä että erinäiset säännökset siinä ehkä eiwät tulisikaan niin tarkoituksenmukaisiksi kuin suotawa olisi. Kun ne muistutukset, jotka wenäläiseltä taholta on tehty waltiosäätyjen hywäksymää lakia wastaan, sitä paitsi pääasiallisesti koskewat säännöksiä wenäjänkielisten painotuotteiden tai Keisarikunnan julkisen wiranomaisen luona syntyneiden asiakirjain julkaisemisesta ja siis yleensä Suomen oloihin nähden toisarwoisia kysymyksiä, olisi sitäkin aiheettomampaa jättää sanotut muistutukset kokonaan warteen ottamatta. Joskin puheenalaisen lakiehdotuksen eräiden ja warsinkin wastasanottuja asioita koskewain säännösten soweliaisuudesta saattaa olla erimielisyyttä, olisi lakiehdotus kuitenkin yleensä hywinkin tyydyttäwä, se kun täydelleen wastaisi painowapauden periaatteita, minkä ohessa siihen kuitenkin, liiallisia rajoituksia tekemättä, on saatu riittäwät takeet painowapauden wäärinkäyttämistä wastaan.

Eduskunta.

Täysi-istunto syysk. 25 pnä klo 6 i. p.

Ensimäiseen käsittelyyn esiteltiin asiasta annetun arm. esityksen pohjalla walmistettu maanwuokralain ehdotus.

Ensimäisenä käytti puheenwuoroa ed. Hannes Gebhard, joka tunnin kestäneessä puheessa puolusti 1:sen wastalauseen mukaisesti 50 wuoden wuokra-aikaa weronjärjestelyn yhteydessä. Waliokunnan ehdottama sopimuswapaus tiesi puhujan mielestä maanwuokraajan uuwuttamista ja maan nylkemistä. 1:nen wastalause pyrkii lähentämään maan wuokrauksen niin lähelle maan omistamista kuin suinkin mahdollista, ja on sentähden edullisin torppariluokalle kokonaisuudessaan. Waliokunnan ehdotus taas pyrkii turwaamaan yksinomaan maanomistajain etuja.

Ed. Castren puolusti waliokunnan mietintöä. Huomautti m. m. ettei ed. Gebhard näytä tietäwän, että hänen puoluelaisensa oliwat suuressa waliokunnassa luopuneet waatimasta werojärjestelyä wuokrakauden kestäessä. Halusi tietää, kannattiwatko suom. puolueeseen kuuluwat eduskunnan jäseninä olewat senaattorit arm. esityksen mukaisesti 25 wuoden wuokrakautta waiko sosialidemokraattien puolustamaa 50 wuoden wuokrasopimusta, samoinkuin heidän suuressa waliokunnassa olewat puoluelaisensa.

Ed. Sulo Wuolijoki puolusteli sosialidemokraattien kantaa sekä teki selkoa suuressa waliokunnassa toimitetuista maanwuokra-aikaa koskewista äänestyksistä. Torjui ed. Gebhardin syytöksen, että sosialidemokraatit olisiwat muuttaneet kantaansa. Niin oli tehnyt ainoastaan ed. Gebhard, wieläpä walitettawaan suuntaan.

Seuraawa puhuja oli edustaja Schybergson, joka tosin myönsi että 50 wuoden wuokra-aika wastaanotetaan torppariipiireissä suurella riemulla, mutta arweli jälestäpäin kuuluwan toista. Waikkei Laukon rettelöitä ylenpaljon uusiintuisikaan, on uusi laki kuitenkin aikaansaawa paljon tyytymättömyyttä. Jos wuokrasopimus on wiljelijälle epäedullinen, on hänen asemansa käywä sietämättömäksi pitkän wuokra-ajan johdosta. Muistettawa on myös että wuokramies jaa tekemistään parannuksista korwauksen, ainoastaan jos ei itse wiljele torppaansa. Paras keino olisi, että waltio esim. 100 miljoonan markan kotimaisen obligationilainan ottamalla auttaisi torppareita lunastamaan tilansa itseäisesti hallittawaksi.

Edustaja Käpy mainitsi että kun suomalainen puolue oli kannattanut 50 wuoden wuokra-aikaa, joko weronjärjestelyn yhteydessä tai ilman sitä, mutta ensimäinen waihtoehdotus ei saawuttanut suuressa waliokunnassa riittäwää kannatusta, oli puolueen pakko tyytyä jälkimäiseen, joka kuitenkin on parempi kuin 25 wuoden wuokra-aika. Oli myös warma siitä että 50 wuotta suuressa waliokunnassa hywäksytään toisessakin lukemisessa. Piti edustaja Castrenin hallituksen jäsenille tekemää kysymystä liian lapsellisena wastattawaksi.

Edustaja Huoponen ei hywäksynyt 50 wuoden wuokra-aikaa, ei warsinkaan mäkitupa-alueille.

Edustaja Kallion mielestä koko tämä keskustelu oli toimeenpantu agitatsioni tarkotuksessa, sillä tiedetäänhän, että suuri waliokunta oli suurella enemmistöllä hywäksynyt 50 wuoden wuokra-oikeuden, joka toiwottawasti tulee eduskunnan päätökseksi.

Edustaja Castren selitti että 25 wuoden wuokra-aika on käytännössä toistaiseksi ainoa mahdollinen, jollei tahdota saattaa kaikkia nykyisiä torppareita maantielle ja tehdä maan wastaisenkin wuokralleantamisen kokonaan mahdottomaksi. Kysyi wieläkin eikö kotimaisella hallituksella ole mitään kantaa näin tärkeässä asiassa. Ellei ole, on se eläwältä kuollut.

Ed. Kairamo huomautti m. m. ettei nykyinen hallitus ole tätä esitystä walmistanut eikä siis myöskään ole sen asia sitä puolustella.

Ed. Kaarneen wielä puolustettua asiaa lähetettiin se suureen waliokuntaan klo 10 illalla.

Waliokunnat.

Waltiowarainwaliokunta jatkoi eilen waltiowaraston tilasta annetun kertomuksen käsittelyä. Waltion lainaus- ja rahansijotusoloissa nykyään wallitsewien epäkohtien johdosta waliokunta päätti mielipiteenään lausua että waltion rahansijoitusten laatu ja lainausliikkeestä woimassa olewat asetukset sekä käytäntöön tullut menetelytapa waatiwat tarkastusta ja ajanmukaista uudistusta.

Postioloihin nähden päätti waliokunta lausua että korkeita postimaksuja olisi asteettain alennettawa, postinhoitajain palkkio poistettawa ja postilaitoksessa noudatettawa sanomalehtien tilaus-, jakelu- ja tilitystapa uudistettawa, jotta se tulee niin yksinkertaiseksi ja huokeaksi kuin mahdollista.

Wankeinhoito käy waliokunnan mielestä nykyisin ylen kalliiksi. Olisi sentähden erittäin toiwottawaa että wankeinhoidon alalla toteutettaisiin sellaisia uudistuksia että wankilain aiheuttamat waltiomenot saataisiin wähenemään, esim. ottamalla käytäntöön ehdolliset tuomiot, perustamalla wankien maanwiljelyssiirtoloita y. m. s.

Lakiwaliokunta on kolmannessa lukemisessa käsitellyt sekä ehdollisia tuomioita koskewan asian että yhdistyslakiehdotuksen.

Talouswaliokunta on toisessa lukemisessa käsitellyt metsänhoitoasetuksen, tekemättä sanottawia muutoksia ensi lukemisessa hywäksyttyyn ehdotukseen.

Suomettarelais-wenäläinen yhteistoiminta alkanut.

Kenraalikuwernööri kumoo senaatin päätöksen.

Kannattaa wähemmän ansiokasta suomettarelaista ehdokasta.

Kenraalikuwernööri lienee nyttemmin yhtynyt senaatin suomettarelaiseen puolueeseen kuuluwien jäsenten ehdotukseen Rauman seminaarin mallikoulun opettajan J. F. Junttilan nimittämiseksi Kotkan piirin kansakoulun tarkastajaksi. Kuten muistettanee, nimitti senaatti wiime elok. 14 pnä äänestyksen jälkeen kansanopiston johtajan K. O. Wikmanin mainituun wirkaan.

Maisteri Wikmanilla on melkoista suuremmat ansiot ja edellytykset kysymyksessäolewaan toimeen. Mutta maisteri Wikman on nuorsuomalainen, Junttila suomettarelainen.

Maatalousasioita.

60,000 mk. meijeriliitoille.

Senaatti on päättänyt tehdä alistuksen korkeimpaan paikkaan, että menosääntöön saataisiin ensi wuoden alusta ottaa 60,000 mkn wuosimääräraha meijeriliittojen awustamista warten.

Matka-apurahoja metsänhoitoneuwojille.

Senaatti on myöntänyt 3,200 mkn määrärahan opintorahoiksi sellaisille henkilöille, jotka jo palwelewat tai wastaisuudessa sitoutuwat palwelemaan maanwiljelysseurojen ja talousseurojen metsänhoidon neuwojina. Opintoapurahat, jotka maanwiljelyshallitus julistaa haettawiksi ja senaatin maanwiljelystoimituskunta lopullisesti jakaa, welwoittawat saajan oleskelemaan 3 kuukauden ajan ulkomailla, Skandinawiassa, Saksassa ja Itäwalta-Unkarissa sikäläisiä metsänhoitoasioita tutkimassa.

Karjanhoitajakoulu Wihtiin.

Uudenmaan läänin maanwiljelysseuran anomuksesta on senaatti myöntänyt Wihdin pitäjään perustettawaa karjanhoitajakoulua warten 2,000 mk. kerta kaikkiaan koulun perustuskustannusten suorittamiseksi sekä sitäpaitsi toistaiseksi ensi wuoden alusta lukien 10,400 mkn suuruisen wuotuisen waltioawun koulun woimassapitämistä warten.

Meijerikoulu Kokemäelle.

Satakunnan maanwiljelysseuran anomuksesta on senaatti myöntänyt Kokemäelle perustettawaa meijerikoulua warten koulun perustuskustannusten suorittamiseksi kerta kaikkiaan 2,500 mk. sekä toistaiseksi ensi wuoden alusta lukien 11,350 mkn wuotuisen waltioawun koulun woimassapitämistä warten.

— **Yliopisto.** Julkisen filosofian kandidaattitutkinnon suoritti t. k. 24 p. filosofisen tiedekunnan fyys. mat. osastossa ylioppl. L. K. Tuorila (Starck).

— **Hämeen lääninhallitus.** Hämeen läänin kuwernööri on senaatille puoltanut Hämeen lääninhallituksen lääninkamreerinwirkaan nimitettäwäksi Pirkkalan kihlakunnan kruununwoudin Thure Sewerin Granbergin.

Ehdoton raittius wirkaanpääsyehtona waltion rautateillä.

Rautatiehallituksen lausunto.

Kuten aikanaan kerrottu, pyysi Raittiuden Ystäwäin keskushallinto senaatilta, että rautatiehallitus oikeutettaisiin sekä welwotettaisiin niiltä henkilöiltä, jotka otetaan waltionrautateiden palwelukseen, ehtona waatimaan ehdotonta raittiutta sekä että rautateiden palwelukessa olewista henkilöistä on annettawa etusija wirkoja täytettäessä ehdottomasti raittiille.

Lausunnossaan huomauttaa rautatiehallitus, että se marrask. 1 pnä 1907 julkasemassaan kiertokirjeessä on määrännyt, että jokaisen, joka pyrkii waltionrautateille harjotielijaksi, palwelusmieheksi tahi wakinaiseksi työmieheksi, on, paitsi ennen määrättyjä todistuksia, esitettäwä, jos hänellä ennen on ollut paikka, työnantajan tahi muussa tapauksessa uskottawan henkilön antama todistus siitä, että hakija on säännöllinen ja joka suhteessa luotettawa. Sana „säännöllinen" käsittää tietysti myös, ettei hakija wäärinkäytä wäkijuomia. Rautatiehallituksen mielestä ei olisi kuitenkaan ehdoksi rautateiden palwelukseen pääsemistä warten eikä ylenemiseksi palwelukessa pantawa ehdotonta raittiutta. Sen tähden epäilee rautatiehallitus, tokko kyseessä olewa esitys woi aiheuttaa mitään toimenpidettä.

Työnsulku metalliteollisuuden alalla.

Työnantajat hywäksyneet senaatin wälitysehdotuksen.

Eilen pitämässään kokouksessa päätti Suomen metalliteollisuuden harjottajainliitto kaikissa osissa hywäksyä senaatin kauppa- ja teollisuustoimituskunnan päällikön laatiman sowintoehdotuksen Tampereen ja Pietarsaaren lakkojen lopettamiseksi.

Tampereen lakkolaiset hylkääwät wälitysehdotuksen.

Torstaina klo 2 p:llä oli Tampereen metallisulkulaisilla yhteinen kokous, jossa oli läsnä 208 henkeä.

Luettiin senaatin kauppa- ja teollisuustoimituskunnalta saapunut kirjelmä ynnä senaattori Stenrothin laatima työsopimusehdotus. Päätettiin lähettää Ammattijärjestön waltuuskunnalle pöytäkirjanote kokouksen päätöksestä, ettei missään tapauksessa saa hywäksyä yllämainittua työsopimusehdotusta. Päätös oli yksimielinen.

Työntekijäin edustajakokous ei ole wielä tehnyt lopullista päätöstä.

Ammattijärjestöjen edustajakokouksessa eilen Helsingissä ei liene tehty lopullista päätöstä kauppa- ja teollisuustoimituskunnan päällikön wälitysehdotuksen suhteen.

Järjestön jäseniä kuuluu päätetyn werottaa markalla wiikossa.

Turusta ja Länsi-Suomesta.

Turun poliisilaitos.

Mihin alituiset järjestyksen häiriöt johtawat?

Kaupungin poliisimestarin ehdotus.

Kuten muistettanee esitti kaupunkimme poliisimestari ewerstiluutnantti R. Westman kirjeessä elokuulta w. 1906 läänimme kuwernöörille erityisiä tarpeellisiksi hawaittuja poliisilaitostamme koskewia uudestaan järjestämisehdotuksia, kuten kaupungin jakamisesta kolmeen wartiopiiriin, poliisihenkilökunnan lisäämistä, palkkojen korottamista y. m. Tätä ehdotusta kannattiwat pääasiallisesti kaupungin waltuusto ja maistraatti, minkä jälkeen kuwernööri lähetti sen puoltolauseellaan senaattiin, jossa se wielä on lopullista wahwistustaan odottamassa. Kuten myös muistettanee on senaatti kuitenkin wäliaikaisesti korottanut parina wiime wuonna wakinaisten konstaapelien palkat noin puoleksi ehdotettua korotusta, sallinut palkata ylimääräisiä konstaapeleita sekä ratsukonstaapeleita wuodeksi erällään. Kun nyt taasen tämä wuosi lähenee loppuaan on poliisimestarimme uudestaan kääntynyt läänin kuwernöörin puoleen kirjelmällä, jossa hän huomauttaa että poliisihenkilökunnan ja palkkojen lisäys yhä wieläkin on osottautunut wälttämättömäksi useista syistä, joista tässä mainittakoon ainoastaan huomattawimmat. Kaupungin asukasten keskeen harjotetun yleisen agitatsioonin seurauksena, joka agitatsiooni on tarkottanut herättää epäluuloa ja tottelemattomuutta poliiseja kohtaan, on ollut että melkeinpä jokapäiwäisiin tapahtumiin kuuluu etä siwulliset henkilöt estäwät poliisia toimissaan, jotta tarwitaan entistä useampia poliiseja juopuneita ja yleisen rauhanhäiritsijöitä korjaamaan. Hywin usein myös on tarwittu turkulaisia poliiseja läheisiin kaupunkeihin ja maaseudulle awustamaan paikkakunnan järjestyksen walwojia heidän toiminnassaan järjestyksen palauttamiseksi, josta kaikesta tietysti on seurauksena että kaupunkiin jääneiden poliisien työtaakka lisääntyy. Sitäpaitse on huonoista palkkaeduista ollut seurauksena että useat wakinaiset konstaapelit owat toimeentullakseen katsoneet olewansa pakotetut hakemaan osaksi yksityisiä paikkoja, osaksi maalaispoliisinpaikkoja sillä kuten tiedetään, owat elintarpeiden hinnat kaupungissamme aikojen kuluessa suuresti kohonneet. Tämän kaiken johdosta ehdottaa poliisimestari kuwernöörille että uusi ehdotettu palkkaussääntö mitä pikemmiten otettaisiin lopullisen käsittelyn alaiseksi, mutta siinä tapauksessa, ettei senaatti wieläkään näin tekisi ehdottaa poliisimestari että kumminkin parina wiime wuotena woimassa olleet wäliaikaiset määräykset toistaiseksi pidettäisiin woimassa, jossa tarkotuksessa hän ensi wuotta warten on laskenut tarwittawan wakinaisen poliisimiehistön lisäpalkkoihin, ylimääräisten konstaapelien palkkoihin, wiimemainittujen uniwormuihin, hewosten hoitoon y. m. yhteensä 137,579 markkaa, jonka yhteydessä mainittakoon että samaan tarkotukseen kuluwana wuonna on ollut 141,400 markan suuruinen määräraha käytettäwänä.

Koeta Viikuna kahvia 6128

Koeta Viikuna kahvia 6128

Koeta Viikuna kahvia 6128

— **Oluenmyynti Turussa lauantaipäiwinä. — Anomus prokuraattorille.** Turun sosialidemokraatinen kunnallisjärjestö on prokuraattorille tehnyt walituksen siitä, että Turun kaupungissa on anomuksen mukaan laittomasti, wiranomaisten tieten, wastoin läänin kuwernöörin kieltoa, harjoitettu olutkauppaa lauantaipäiwinä ja anowat walittajat, että prokuraattori saattaisi edeswastuuseen kuwernööri Borgenströmin sekä welwottaisi hänet saattamaan noudatettawaksi mainitun kiellon.

Kirjelmän owat allekirjoittaneet J. Meriwirta, O. Warpe ja S. Nuortewa.

— **Tie Perälän rautatiepysäkille.** Sittenkuin rautatiehallitus oli läänin kuwernöörille tehnyt esityksen, että ajokelpoinen kulkutie rakennettaisiin Turun kaupunkiin johtawalta yleiseltä maantieltä Perälän rautatiepysäkille, on läänin kuwernööri nyttemmin antamallaan päätöksellä welwottanut kyseessäolewan Perälän pysäkille johtawan tien Paimion tientekolahon hetimiten ja wiimeistään 1 päiwään kesäkuuta 1909 asianmukaiseen lewyteen rakentamaan ja wastaisuudessa kunnossa pitämään.

— **Isonjaonjärjestelytoimitukset.** Senaatti on läänin kuwernöörille ilmottanut ettei ehdotettua isonjaonjärjestelyä Kyrkölän, Kankaritsan, Purjalan ja Järilan kylissä Kokemäen pitäjässä ole toimitettawa, waan ainoastaan tilus waihtoja, johon asialliset woiwat keskenään suostua.

Sitäwastoin on senaatti tehdystä esityksestä määrännyt isonjaonjärjestelyn toimitettawaksi Säkylän pitäjän Wähäsäkylän kylässä.

— **Wapautusta Suomen kansalaiswelwollisuuksista** ja lupaa muuttaa maasta on senaatilta anonut ylioppilas Gustaf Bergström Kemiön pitäjästä.

— **Walitus.** Maanwiljelijä Elias Hintta Suomusjärwen pitäjästä on läänin kuwernöörin luona ilmottanut tyytymättömyyttä Suomusjärwen maanjako-oikeuden wiime kesäkuun 3 pnä antamasta päätöksestä, koskewa ratkaistuja riitaisuuksia waram. J. R. Pulkkisen 2 pnä joulukuuta 1907 lopettamasta isojaon järjestelytoimituksesta Hinttalan ja Kitulan kylissä Suomusjärwellä.

— **Itsemurha.** Eilen aamulla klo 8 aikaan tawattiin kauppias Österbladin makasiinirakennuksen pihamaalla, Itäinen Rantakatu 32, työmies Matti Robert Roine hirttäytyneenä. Roine, joka asui talossa nro 36 Linnankadun warrella, oli klo 6 aikaan aamulla lähtenyt muka lakajemaan katua, ja luultawasti suoraan mennyt päättämään päiwänsä. Syynä itsemurhaan lienee juoppous, jo useat kerrat oli Roine uhannut tappaa itsensä.

Wainaja oli syntynyt Raisiossa 1850 ja jätti jälkeensä waimon sekä neljä lasta, joista wanhin 24, nuorin 10 wuoden ikäinen.

— **Puukotus W:m Crichton & C:n laiwaweistamöllä.** Koska lääkärin tarkastuksessa on käynyt selwille, ettei arkkitehti Bujekistin tila ole hengenwaarallinen, päästettiin puukottaja Rosendahl eilen illalla klo 6 wapaalle jalalle.

— **Kalastusnäyttely** tulee Lounais-Suomen maanwiljelysseuran ja Suomen Talousseuran toimesta pidettäwäksi Turussa ensi lokakuun 10 pnä.

— **Kaupungin kansakoulut.** Wirkawapautta on saanut opettajatar Honkawaara kaikesta opetuswelwollisuudesta lokak. 1 p:stä lukuwuoden loppuun, sijaisena opettajatar R. Kerppola.

Wapautta woimistelun opettamisesta on myönnetty opettajatar B. Rothströmille, sijaisena opett. M. Hawulinna.

Johtokunnan sihteerille ehdottaa johtokunta palkkaa korotettawaksi 1,000 mkaan, siihen nähden että hänellä on työtä yhä lisääntynyt ja että hänelle työwelwollisuuttakin johtokunnan ehdotuksen mukaan enennettäisiin.

— **Kansakoulunopettajain palkka-asia.** Kansakoulun johtokunnan asettama komitea on laatinut walmiiksi ehdotuksen kansakoulujen opettajien ja opettajattarien palkkaetujen parantamiseksi, mutta kun kaksi johtokunnan jäsentä jääwin takia ei woi tätä asiata käsitellä ja kaksi jäsentä on matkoilla, niin johtokunta ei ole päätöswaltainen. Sentähden se ehdottaa waltuustolle, että se wielä lokakuun alkupuolella, kun matkoilla olewat jäsenet owat palanneet, saisi antaa ehdotuksensa tästä asiasta, waikka yleensä kaupungin wirkailijain palkkoja koskewat anomukset owat jätettäwät ennen lokakuun 1 päiwää.

— **Tulipalo junassa.** Kun postijuna nro 298, joka eilen illalla saapui Turkuun Toijalasta, oli tullut Loimaan sillalle, huomattiin outoa waloa waunujen alta. Juna pysäytettiin heti ja huomattiin silloin että erään waunun kaasusäiliön ja lattian wäli oli tulessa. Junan pysähtyessä aiwan pumppukaiwon luokse saatiin tuli heti sammutetuksi. Tuli oli nähtäwästi saanut alkunsa siitä että kaasusäiliö oli jollain tawoin ruwennut wuotamaan, jolloin se syttyi weturin kipinästä palamaan. Jos tulipalo olisi sattunut syttymään heti Ypäjältä lähdettyä olisi weden puutteen takia mahdollisesti koko waunu turmeltunut. Nyt sitäwastoin woitiin heti, kun pahasti pelästyneet matkustajat oliwat siirtyneet toiseen waunuun, jatkaa matkaa.

Juna myöhästyi Loimaan asemalle tultaessa 15 minuuttia, joka aika kuitenkin Turkuun tultaessa lyheni 5 minuutiksi.

— **Wirkawapautta** on kaupungin kaasu- ja wesijohtolaitoksen johtaja insinööri Karl Gustren saanut kuluwan syysk. 22 pstä yhden kuukauden ajaksi, ja on rahatoimikamari sijaiseksi hywäksynyt insinööri C. Boedekerin.

— **Rahatoimikamarin jäsenistä** owat warapuheenjohtaja, warat. G. Arrhenius ja pankinjohtaja O. Lunden tämän wuoden päätyessä eroamiswuorossa.

— **Tuulaakimaksut.** Jywäskylän kaupunki on Turun kaupungille suorittanut tuulaakimaksuja kuluwalta wuodelta 300 mk.

— **Turun kaupunkilähetyksen pyhäkoulunopettajistolla** oli walmistawa kokouksensa wiime perjantaina, ja päätettiin siinä, että pyhäkoulut alkawat sunnuntaina syyskuun 27 pnä seuraawissa paikoissa:

Suomalaisia kouluja:

Kansakoulussa Kurjenkaiwokentän warrella klo 12 a.p.
Kansakoulussa Wuorikatu nro 4 klo 11 a.p.
Lastentarhassa Itäinenpitkäkatu nro 27 klo 12 päiw.
Betaniassa Itäinenkatu 53 klo 3 i.p.
N. M. K. Y:n huoneustossa Maariankatu 2 klo 10 a.p.
Kr. t. yhdist. huoneustossa Braahenkatu 16 klo 11 a.p.
Lastentarhassa Läntinen pitkäkatu 6 klo 12 päiw.
Kansakoulussa Puutarhakatu 8, klo 10 a.p.
Raittiusseura Hoppetin huoneustossa Kristiinankatu 8 klo puoli 10 a.p.
Rukoushuoneessa Eskelinkatu 6 klo 2 i.p.
Betelissä klo 3 i.p.
Lähetyshuoneessa klo 11 a.p. ja klo puoli 1 i.p.
Lastentarhassa Puutarhakatu 44 klo 12 päiw.
Lastentarhassa Mikaelinkatu 3 klo 11 a.p.

Ruotsalaisia kouluja:

Kansakoulussa Wuorikatu 4 klo puoli 10 a.p.
Betaniassa klo 3 i.p.
N. M. K. Y:n huoneustossa klo 10 a.p.
N. N. Kr. Y:n huoneustossa, Humalistonk. 7 b klo 10 a.p.
Lähetyshuoneessa klo 9 a.p.
Lastentarhassa Puutarhakatu 44 klo 10 a.p.

Siweellisyyspäiwä

pidetään huomenna Turussa. Oli aikomus pitää warsinainen siweellisyyskokous, mutta sen pitäminen lykkääntyi myöhempään syksyyn. Nyt on wain siweellisyyspäiwä tai, jos niin tahtoo, siweellisyyssunnuntai. Kirkoissamme pidetään

siweellisyyssaarna,

aiwan samoin kuin meillä on ollut joskus raittiuspäiwiä ja raittiussaarnoja j. n. e. Saarna käsittelee siweellisyyden merkitystä kristinuskon kannalta. Tämä kysymys on tärkeimpiä ihmiselämässä. Tuskin mikään niin läheltä ja niin woimakkaasti waikuttaa ihmisen sisimpään henkielämään, waikuttaa hänen luonteensa jalostumiseen tai raaistumiseen kuin tämä kysymys, ja sen ratkaisu. Mutta kysymys on samalla arimpia käsitellä. Siksi ei siitä kuule kirkoissamme juuri koskaan puhuttawan, warotettawan ja neuwottawan. Ja kuitenkin siinä asiassa, jos missään ihmiset apua kaipaawat — kristinuskon tarjoomaa apua — warsinkin nuoret. Monen monet saarnaajatkin tämän tietäwät ja tuntewat, että siitä pitäisi puhua. Niin, pitäisi. — Mutta miten?

Kokemus wiitatkoon tien.

On ainakin yritettäwä ja monen pelastettu elämä on waiwan palkitsewa.

Suomalaisen siweellisyyssaarnan ensi sunnuntaina Mikaelin kirkossa klo 9 a. p. pitää past. Kares; ruotsalaisen klo 12 pllä past. Inberg.

Tuomiokirkossa saarnaawat past. Inberg ruotsiksi ja past. Lehtonen suomeksi.

Iltapäiwällä klo 6:sta alkaen pidetään Betelissä

siweellisyysiltama,

jossa puhuwat tri E. Lybeck, maist. T. Helo ja past. Pettersson. Soololaulua esittää kanttori Honkakoski. Köörilaulua Kr. Työwäenyhdistyksen kööriltä.

Owiraha iltamaan on wain 25 piä.

Kirkoissa koottawa kolehti tulee käytettäwäksi siweellisyystyöhön Turussa.

Wiittaamme muuten sunnuntailehteen tulewaan ilmotukseen.

Maanantaina on

siweellisyys-toimikunnan keskustelukokous.

Ensimäisen kerran kokoontuu nyt tämä Turun eri edistysseurojen ja yhdistysten edustajista kokoonpantu siweellisyystoimikunta, joka on keskuudestaan walinnut erityisen 6 henkisen siweellisyyswaltuuston siweellisyystyötä johtamaan. Sen järjestämä on nyt tämä siweellisyyspäiwäkin ja sen järjestämä tämä kokous.

Seuraawat keskustelukysymykset tulewat siinä esille: „Mitä on siweellisyystyö." — „Suojeluskoti". — „Siweellisyyskirjallisuus", — sekä mahdollisesti muitakin kysymyksiä.

Kokous alkaa illalla klo puoli 8 Nuorten Miesten Kr. yhdistyksen huoneustossa. Edistysseurain edustajilla ei lähetetä muuta kutsumusta, kuin tämä.

Wieraita puhujia toiwotaan siihen tulewan.

Asiaa harrastawat henkilöt owat tähän kokoukseen terwetulleita.

Käydessänne naapurinne luona, kehottakaa häntä tilaamaan itselleen TURUN SANOMAT!

Muistilista.

Lauwantaina syysk. 26 pnä.

Klo 10—2 pllä. Lounais-Suomen maanwiljelysseuran toimisto aw.

Klo 11—2 pllä. Kaupunginkirjaston lukusali sekä klo 6—9 kirjasto ja lukusali aw.

Klo 12 pllä. Ent. tilall. Mauri Riikilän konkurssipesän welkojain kokous Uudenmaank. 17:ssä.

Klo 5—8 i.p. Kansankirjasto aw.

Klo 7,30 i.p. Turun nuorsuomalaisen yhdistyksen wuosikokous ja illalsu yhdistyksen huoneustossa.

Klo 8 i.p. N. y. Taimi 2:sen kokous.

— **Jälleen saha seisomaan.** Kaunissaaren sahalla seisautettiin työt tänään lauwantaina ensi tammikuuhun asti. Töiden seisautus johtuu yleisestä ahdinkotilasta myöskin puutawaraliikkeen alalla.

— **Kiwikautinen löytöpaikka** Jäkärlän ja Metsämäen tilojen maalla olewassa santanummessa Maariassa, jossa toimitetuista tutkimuksista tässä lehdessä on aikaisemmin kerrottu, on Muinaistieteellisen wiraston toimesta läänin kuwernöörin wälityksellä rauhotettu. Tämän rauhotuksen kautta on sannan ottaminen kielletty toistaiseksi kaikilta koskemattomilta ja tutkimattomilta paikoilta nummea ja sallittu waan asianomaisille yksityisesti ja wirallisesti osotetuista kohdista, joissa tutkimus jo on suoritettu.

Kuolleita.

— **Ch. Porthén.** T. k. 21 pnä kuoli Rauhan huwilassa Soinissa kappalaisenleski Charlotta Porthén, o. s. Kunelius, 79 wuoden ikäisenä.

Perheuutisia.

— **Wihittyjä:** Helsingissä t.k. 19 pnä kauppias Ernst Westerlund ja nti Lilli Maelán. — Wiipurissa t.k. 25 pnä Pietarin yliopiston dosentti Andrei Rudnef ja nti Alice Brunou.

Uutisia muualta kotimaasta.

Keisariwierailu.

Pitkäpaadelta ilmotetaan eilen illalla: Keisarillinen laiwue on yhä edelleen Kawon selällä. Päättäen siitä, että laiwastossa on huomattu erityistä liikettä ja erinäisiä laiwoja on suunnannut kulkunsa Pukkion saarta kohti, owat keisarilliset toimeenpanneet metsästysretken. Pitkäpaateen ei ole kuulunut mitään ampumista. Klo 4 aikaan i.p. palasi 2 pienempää laiwaa laiwastoon, joilla keisarilliset tawallisesti käywät metsästysretkillä. Ilma on ollut kaunis, 17 à 18 astetta lämmintä ja meri tyyni.

Kolerawaara Suomessa.

Peruutetut markkinat.

Senaatti on päättänyt, että Härkölän pitäjän kirkonkylässä ensi lokak. 2 pnä pidettäwäksi määrätyt toripäiwät owat tällä kertaa kokonaan peruutettawat sekä ettei Riihimäen aseman läheisyydessä lokak. 8 pnä pidettäwillä toripäiwillä saada myydä muita tawaroita kuin lähiseudulta tuotuja ruokawaroja.

Koleratapaus Terijoella.

Lääkintöhallitukselle on lähetetty erään äskettäin Pietarista Terijoelle saapuneen, koleratautiin otaksuttawasti sairastuneen huwilanomistaja Schumacherin ulostusnäytteitä, jotka tohtori Wallgrenin tutkimuksen mukaan sisälsiwät kolerabasilleja. Sairas on eristettynä Terijoella.

Epäilyttäwä tapaus Koiwistolla.

Koiwiston koleralääkäriltä on lääkintöhallitukselle eilen saapunut sähkösanoma, jonka mukaan eräs laiwamies koiwistolaisessa „Salmi" nimisessä laiwassa, joka saapui Koiwistolle Pietarista, oli sairastunut kolerantapaiseen tautiin. Mies on otettu sairaalaan ja laiwa asetettu karanteeniin.

Kirjanpidon voi oppia kotonaankin!!

Se tapahtuu parhaiten oppilaan luokse lähetettyjen painettujen opetuskirjeiden avulla. **Jokainen voi kotonaan joutohetkinä toisista riippumatta, harjottaa opintojaan.** Tätä tapaa on erinomaisilla tuloksilla käytetty ulkomailla. Oppiminen käy täten **huvittavimmaksi, mukavimmaksi** ja **halvimmaksi.** Ohjelma lähetetään pyynnöstä.

Turun Kirjanpito-Toimisto.
Omistaa kamreeri Heikki Liipola.
Turku, Puolalankatu 9. Puhelin 341.

Edullisimmin ostatte
Linoleumi-mattoja
Tavallisia painetuita, ynnä
„Inlaid" „Granit" „Moire" „Parketti" — Läpikäyviä malleja
sekä käytävämattoja
O. Y, AXEL WIKLUND'illa.
Kauppatorin varrella Eerikin- ja Kauppiaskadun kulmassa, Ent. Lindblomin talossa.

— **Kuopion ajurit lakossa.** Lakon tekiwät pika-ajurit wiime tiistaina Kuopiossa. Syynä lienee erimielisyyden poliisimestarin kanssa, m. m. poliisilaitoksella yön aikaan tarwittawasta ajurimäärästä.

Ilmotuksilla sanomalehdissä kehottaa poliisilaitos henkilökuletukseen halukkaita hewosmiehiä ilmottautumaan poliisikamarille.

— **Suuri warkaus. — 600 mk. warastettu.** Yöllä wasten wiime keskiwiikkoa warastettiin Oulujoella Kanniaisen eli Kapakan talon pirtissä Oulujoen lauttausyhtiön palweluksessa olewalta työnjohtaja Aadam Laukkaselta hänen nukkuessaan lompakko, joka sisälsi kuusisataa markkaa rahaa ja tilikirjan. Sitäpaitsi wietiin Laukkaselta hopeakuorinen kullatuilla reunuksilla warustettu ankkurikello. — Kalewa.

Pikku uutisia.

— **Turun nuorsuomalaisen yhdistyksen** wuosikokouksesta tänään klo puoli 8 i.p. huomautamme wielä yleisöä.

— **Suomen arkkipiispa Sergei** on määrätty ensi talwi-istuntokautena edelleen ottamaan osaa pyhän synodin istuntoihin, sähkötetään Pietarista.

— **Pommiräjähdys sekin.** Eilen aamulla löysi eräs palwelustyttö talossa nro 24 Wenäjänkirkkokadun warrella paraatirappusia siiwotessaan paketin, josta pisti esiin sytytyslangan kappale. Pelästyneenä wei tyttö esineen emäntänsä nähtäwäksi, joka käski tytön kiiruimman kautta wiemään sen ulos, koska esine päiwänselwästi on pommi. Asiasta ilmotettiin heti etsiwään poliisiosastoon, josta saapui paikalle poliisi ja wei esineen poliisiasemalle. Siellä huomattiin, että „pommi" oli tawallinen mullalla täytetty apteekkipussi, jonka sisällä oli dynamiittinalli, mihin sytytyslanka päättyi.

Tapahtuma woitanee otaksua törkeäksi pelottamisen aikomuksessa tehdyksi pilaksi. Sen toimeenpanijoista ei wielä ole tietoa. Woitanee myös mainita, että samasta rappukäytäwästä, missä „pommi" tawattiin, mennään myöskin samassa rakennuksessa asuwan, toispäiwänä pahasti puukotetun Crichtonin palweluksessa olewan työnjohtajan weljen huoneustoon.

— **Marjanpoimimiskone?** K. L:n mukaan on lewyseppä Kustaa Lahtinen Tyrwäältä keksinyt marjanpoimimiskoneen, jonka awulla woitaisiin poimia marjoja wähintäin 25 litraa tunnissa.

— **Kaksoisnaimisen ikäwät puolet.** Se Nokian emäntä, jonka mies oli kadonnut Amerikasta, kävi eilen Tampereen etsiwässä osastossa ilmottamassa, että hän mielellään ottaisi edelleen miehekseen wangitun Frans Wilhelm Lindroosin, jos se waan hänelle annettaisiin. Pyyntöön ei kuitenkaan wielä woitu suostua, waan odotetaan ensin wastausta Turusta Lindroosin ensimäiseltä waimolta, jotta saadaan tietää suostuuko hän luopumaan miehestään. Wiimemainittua ei Lindroos nimittäin enää sano rakastawansa, waan kyllä edellistä.

— **Ensimäiset hirwet Ahwenanmaalla satoihin wuosiin** lienewät ne, jotka wiime päiwinä owat liikuskelleet Föglössä. Ainakin kaksi eri hirweä wäitetään nähdyn; waikkeitaan samalla kertaa.

— **Pihlaja kukkii** uudelleen Pihlajaniemen torpan puutarhassa Wähässä-Heikkilässä.

Kirjallisuutta ja taidetta.

Brysseliläisen jouhikwartetin

konsertti toissa-iltana yliopiston juhlasalissa alotti kauniilla tawalla syksyn soittokauden. Ohjelma käsitti kolme Beethowenin kwartettia mestarin eri kehitysjaksoilta, alkaen c-moll kwartetilla op. 18 jossa, huolim. sen yksinkertais., niukasta muotosommittelusta, jo paikottain wälähtää esiin nero kaikessa jumalallisuudessaan. C-dur kwartetti op. 59 on taas jo Beethowenin toisen kehitysjakson ihanimpia luomia — kehitysjakson, jonka aikana kuitenkin syntyiwät sellaiset musikaliset muistopatsaat kuin cis-moll, d-moll ja f-moll pianosonaatit. C-dur kwartetissa on Beethowen jo uusien muotojen luoja, eikä ainoastaan Haydn-Mozartilaisen sonaattimuodon hallitsija ja laajentaja. Sen ihanasti laulawa, melkein romantillinen andante on pysywä niin kauan kuin ihmiskunta ja musiikki on olemassa. Allekirjottaneesen waikutti sen esitys harwinaisen woimakkaasti ja sywästi, enkä luule erehtywäni jos sanon että hrat Schörg, Daucher, Miry ja Malkin siinä antoiwat parhaansa. — Suuri a-moll kwartetti op. 132, jonka Beethowen loi pitkällisen ja waikean sairauden aikana ja jälkeen, ei tietysti waikuta läheskään niin wälittömästi, ja kuitenkin on se ehkä helpoimmin tajuttawa Beethowenin wiimeisistä kwarteteista. Tässä on käytettäwä toisenlaisia mittakaawoja, lähdettäwä toisista näkökohdista kuin Beethowenin muita ja ylipäänsä koko musiikkihistorian säwelluomia arwostellessa ja kuultaessa. Että se on jotakin enempää kuin säweliä ja muotoja tawallisessa merkityksessä, on selwää. Kuka kykenee tällaisen jättiläishengen sisimpiä ilmaisuja waalle laskemaan ja niiden laatua ja kantawuutta arwostelemaan?

Warmaa kuitenkin on, että Beethowenin wiimeiset kwartetit wiittaawat eteenpäin tulewaisuuteen, ehkä Wagneriin, ehkä Brahms'iin, ehkä jonnekin wielä tuntemattomaan. — Tawattoman hartaalla sielullisella antaumisella ja teräwällä älyllä samalla oliwat soittajat yllä mainittuun a-moll kwartettiin syventyneet, ja onnistuiwat ihmeteltäwällä tawalla pitämään yllä wuorowaikutusta kuulijain ja esiraadin wälillä. Siltä ainakin tuntui, sillä henkeään pidättäen seurasi yleisö yksityiskohtiin saakka soittoa, palkiten esittäjiä lopulla lämpimillä suosionosotuksilla.

S. P.

— **Ruotsalainen kotimainen teatteri** esittää ensi sunnuntaina huwinäytelmän „Kuopion takana".

— **Pilettejä Adolf Niskan konserttiin** on tästä päiwästä alkaen saatawissa Herman Edgrenin kirjakaupasta.

— **Kuollut naiskirjailija.** Warsowasta, syysk. 25 p. T. k. 23 pnä kuoli täällä puolalainen kirjailijatar Jadwiga Ludzewska 74 wuoden ikäisenä. Hän kirjotti salanimellä „Deotima".

— **Konetyömies** nro 8 on ilmestynyt.

Urheilun alalta.

— **W.- ja U-seura Reippaan syysurheilujuhlaan** ensi pyhänä on m. m. ilmottautunut A. Raita Kaarinasta polkupyöräkilpailuihin. Missä owat Turun muut pyöräilijät!

Tietoja eri aloilta

Maatalouden alalta.

Karja sisään aikanaan.

Syysyöt käywät jo kylmiksi ja kosteiksi. Jos eläimet joutuwat tällöin öisin ulkona olemaan, woiwat ne wilustua ja sairastua monellaisiin tauteihin. Lypsyraawaamme warsinkin owat arkoja wilustumiselle, jota paitsi ne wähentäwät sen johdosta tuntuwasti maidonantiaankin. Siitä syystä on tärkeätä, että eläimet nyt jo ainakin yön ajaksi otetaan suojiin, ja sitä mukaa kuin ilmat käywät koleammiksi, pidetään ne päiwisinkin sisällä. Moni luulee säästäwänsä rehuwarojaan, käyttämällä eläimiään myöhään syksyllä ulkona laitumella, mutta se aiheuttaa waan suuremman rehunkulutuksen, sillä eläimet tarwitsewat silloin ruumiinsa lämmön ylläpitämiseksi toisen mokoman ruokaa. Kaikissa tapauksissa on siitä seurauksena karjan tuotannon wähentyminen lehmien ehtyminen jota ei ole niinkään helppo jälestäpäin korjata. Siis karja sisään aikanaan ja sisäruokinta käymään wähitellen säännölliseksi talwiruokinnaksi.

Siirtyminen sisäruokintaan.

Kun laidunruokinta alkaa käydä päiwä päiwältä yhä niukemmaksi, on eläinten omistaja pakotettu ruokkimaan eläimiänsä sisällä niillä rehuwaroilla, mitä hän on siltä waralta kesällä koonnut ja kaswattanut. Siirtyminen laidunruokinnasta sisäruokintaan tai kesäruokinnasta talwiruokintaan, on karjanomistajalle sangen tärkeä toimi. Kuinka hän sen tekee, siitä riippuu useinkin koko wuositulos hänen karjastaan. Siirtyminen ruokinnasta toiseen pitää tapahtua yleensä sitä periaatetta noudattamalla, että ainoastaan tasaista ruokintaa kautta koko wuoden seuraa tasainen tuotanto. Tasainen ruokinta taas saadaan sekottamalla eri rehuaineita niin, että ne muodostawat wissin määrän rehuyksiköiksi laskettuna eri rawintoaineita. Lehmä tarwitsee ylläpidokseen rehuyksikköinä ilmaistuna noin $^{1}/_{150}$ osaa eläwästä painostaan, sekä sen lisäksi yhden rehuyksikön kutakin kolmea maitokiloa kohti, minkä se antaa. Elatusrehun määrä riippuu siis lehmän suuruudesta ja tuotantorehun, lehmän tuotannosta. Jonkun werran tuotantorehua on kumminkin aina annettawa ehtyneellekin lehmälle, koska sen pitää pysyä hywissä woimissa ja elättää sikiönsä siksi kunnes seuraawa lypsykausi alkaa. Tämän perusteella on ehtyneen lehmän tuotantorehu laskettu 1—1,5 rehuyksiköksi.

Tästä seuraa, että eri lehmät karjassa owat luokitettawat tuotantonsa mukaan ja ruokittawat siinä järjestyksessä, erittäin ehtyneet, wähälypsyiset, keskilypsyiset ja korkealypsyiset j. n. e. Lehmien laiduntaminen eli kesäruokinta tekee meillä kuitenkin tämän jaon waikeaksi, tai tuottaa ainakin paljon hankaluuksia. Eläimet nimittäin silloin saawat samoilla kaikki samoilla laitumilla ja syödä tuoretta rehua yllinkyllin, mikä onkin niiden luonnollisin rawintoaine. Mutta sitäpä juuri taas puuttuukin talwella, ja muutos kesäruokinnasta talwiruokintaan aiheuttaa suuria waikeuksia tasaisen ruokinnan aikaansaamiseksi läpi koko wuoden. Kaikki tuoreet rehut owat nimitt. Lypsykarjan ruokinnassa sen tärkeät, että ne owat lypsättäwää rehua, ja ellei niitä ole käytettäwissä, on haitta warsin tuntuwa. Ne aikaansaawat nopean ainewaihdoksen ruumiissa, joka juuri on niin tuikitarpeellinen maidon muodostumiselle ja sitäpaitsi on niiden tuotanto- tai ostohinta niin alhainen, että ne tulewat aina olemaan halwan maidon tuotannon perusehtoina, sikäli kuin niiden wiljelys ja käyttö meilläkin enenee myöskin talwen waralta.

Siihen olisi meidän juuri yhä enemmän huomiota kiinnitettäwä ja pyrittäwä, että saisimme talwiruokinnan, mikäli mahdollista kesäruokinnan kaltaiseksi, niin tuoreeksi ja mehewäksi kuin laidunruoka konsanaan. Ja siihen taas päästään wiljelemällä yhä enemmän juurikasweja ja wihantarehua. Edellisiä talwen waraksi, jälkimäisiä kuiwan kesälaitumen korwaamiseksi ja sen ohessa siirtymisajaksi laidunruokinnasta sisäruokintaan, mikä kaikissa tapauksissa pitää tapahtua wähitellen, warowasti ja ilman suuria muutoksia. Pääasia on että ruokinta on mehewä ja woimaperäinen, sekä taloudellisesti kannattawa.

Edellisen perusteella woimme esittää seuraawat ohjeet:

1. Hywässä ruokinnassa tulee olla riittäwästi täyttäwää rehua.
2. Hywän ruokinnan tulee sisältää niin runsaasti wedenpitoisia rehuaineita, että koko rehusekotuksen tuoreus tulee wastaamaan eläinten tarwetta tässä suhteessa, toisin sanoen laidunruokaa.
3. Ruuan tulee sisältää sen wähimmän rawintoainemäärän, joka tuotantoon nähden on osottautunut tarpeelliseksi.
4. Ruokinnan tulee olla kaikkina wuoden kuukausina tasainen näissä suhteissa; sekä
5. Siirtyminen ruokintajärjestyksestä toiseen, laidunruokinnasta sisäruokintaan, kesäruokinnasta talwiruokintaan j. n. e. pitää tapahtua näitä periaatteita seuraamalla.

Mikä on rehuyksikkö?

Se on joko 1 kg. hywiä heiniä, joka wastaa $^{1}/_{2}$ kg. wäkirehuja, tai 1 kg. sekotettuja wäkirehuja, joka wastaa 2 kg. hywiä heiniä. Rehuyksikön wertauskohdaksi woi siis asettaa joko hywät heinät, timotei tai apilas kuiwattuna, tai sekotetut wäkirehut. Edellinen menettelytapa on aikasempi ja on wielä käytännössä esim Norjassa, missä heinät owat talwiruokinnassa päärehuna. Mutta sikäli kuin n. s. tarkasyhdistykset owat ruwenneet toimimaan ja wäkirehut owat saaneet yhä suuremman käytännön ja merkityksen karjan ruokinnassa, on myöhemmin ruwettu wertauskohtana käyttämään wäkirehuyksikköä. Niinpä Tanskassa, jotta tämä wäkirehuyksikkö saisi enemmän kantawuutta, määrättiin heti alusta sen kokoomus seuraawaksi: sen tuli sisältää 1 osan kauranrouheita, 1 osan wehnänleseitä ja $1^{1}/_{2}$ osaa tawallisimmin käytettyjä öljykakkuja = 1 kg.

Mitä me tahdomme?

Osuuskauppojemme jäsenissä on paljon sellaisia henkilöitä, jotka eiwät tunne oikein sitä liikettä, jota he owat ryhtyneet ajamaan. He owat ruwenneet osuuskaupan jäseniksi ja kannattajiksi wain joidenkin aineellisten etujen toiwossa, tuntematta osuuskauppatoiminnan tarkotusperiä ja koko liikkeen luonnetta. Tästä seuraa, ettei osuuskauppatoiminnalla maassamme ole sitä lujaa perustaa, minkä sille antaa aatteen innostama jäsenistö. Tämän johdosta ainakin osaksi on osuuskauppatoimintaamme päässyt juurtumaan joukko epäkohtia, jotka meidän ehdottomasti olisi poistettawa, jos mielimme saawuttaa hywiä tuloksia. Siksipä on meidän saatawa osuustoiminnan aatteen tuntemus yleisemmäksi. Siksipä on meidän kaswatettawa itseämme ja towereitamme käsittämään osuuskauppatoiminnan olemusta ja päämääriä, jotta jokainen meistä olisi itsetietoinen osuustoimintamies, joka tosiaankin itse tietää mitä hän tahtoo.

Ne aineelliset edut, joiden osuuskauppaan liittynyt kuluttaja toiwoo jäseneksi liittymisestä seuraawan, owat: hywä tawara, halwat hinnat ja wuoden kulutuu woitto-osuus ostoksista. Mutta ellei hänellä ole muuta harrastusta osuuskauppaan liittyessään, owat nämä näkökannat silloin koko hänen toimintansa määrääjinä. Mutta tällöin hän käsittää kokonaan wäärin osuustoiminnan tarkotusperän. Hän ei ole ryhtynyt yhteistoimintaan tarkotuksella hankkia kaikille kuluttajille yhteisiä etuja, waan ainoastaan hyödyttääkseen omaa itseään. Ja kowin sisällyksetön on tosiaankin silloin käsitys osuuskauppatoiminnasta, ellei osuuskaupalla tunnusteta olewan muuta tarkotusta kuin korkeintaan muutamien kymmenien markkojen säästön. Osuuskauppojen taloudellisen toiminnan päätarkotuksena on näet kokonaan toinen s. o. suuren muutoksen aikaansaaminen nykyisessä talousjärjestyksessä, minkä muutoksen seuraukset tulewat ulottumaan myös melkein kaikille yhteiskunnallisen elämän aloille.

Osuuskauppatoiminnan tarkotus on ensi kädessä kohottaa yhteiskunnan wähäwäkisten luokkaa ja hankkia sille tyydyttäwät elämismahdollisuudet.

Kun eräs toinen köyhälistön hywäksi työskentelewä liike haluaa nostaa köyhälistön yhtenä miehenä waatimaan parempia oloja opettamalla heidät ensin huomaamaan olojensa kierouden, opettaa osuuskauppatoiminta wähäwäkisiä itse auttamaan itseänsä, s. o. wapaalla yhteenliittymisellä wertaistensa kanssa hankkimaan itselleen parempia elantosuhteita. Työwäenliike hylkää pienet parannukset wähäwäkisten oloissa, peläten niiden lamauttawan heidän toimihaluaan. Osuustoiminta sitä wastoin käyttää juuri näitä aseinaan kohottaakseen köyhälistön sellaiseen taloudelliseen asemaan, että se kykenee tajuamaan täydellisesti osuustoiminnan tarkotusperät ja ryhtyy niitä entistä itsetietoisemmin ja tarmokkaammin toteuttamaan. Tämän periaatteensa mukaisesti ei osuuskauppatoiminta suinkaan halweksi niitä taloudellisia etuja, joita osuuskauppa kuluttajalle tarjoaa, joskaan näiden ei tule pitää niitä pääasiana.

Tämän ohella koettaa osuuskauppa kehittää jäseniään. Se pyrkii herättämään heissä tiedonhalua, kaswattamaan heitä yhteiskunnan toimeliaiksi jäseniksi. Sen harjoittamien kaswatustoimenpiteiden kautta koetetaan saada heitä luopumaan monista epäosuustoiminnallisista tawoista, jotka owat heidän taloudelleen haitallisia. Sitten tarjotaan osuustoiminnallisen kirjallisuuden, kokousten ja esitelmien awulla heille tilaisuus tutustua liikkeeseensä. Ja lopuksi ottaessaan osaa osuuskaupan toimintaan sekä mahdollisuuden mukaan myös sen hallintoon, kehittyy jäsenistä yhteisiä asioita harrastawia henkilöitä, joista ei ole hyötyä ainoastaan osuuskaupalle itselleen, waan myös koko yhteiskunnalle.

Käwisi tässä pitkäksi esittää, kuinka osuuskauppatoiminta saa aikaan tuon muutoksen taloudellisella alalla, johon aikasemmin jo wiittasimme. Esitämme kumminkin tässä pääkohdat siitä talousjärjestyksen suunnitelmasta, joka on rakennettu osuustoiminnan pohjalle.

Osuuskauppojen kautta järjestetään kulutus, s. o. kerätään kuluttajat yhteen ja hankitaan yhteisesti ja mahdollisimman pienillä kuluilla heidän kulutustarpeensa. Osuuskaupat muodostawat osuustukkukaupan, jotka hankkiwat osuuskaupoille näiden kulutustarpeet. Osuustukkukaupan warastuttua ja sen säästöistä syntyneillä ja mahdollisesti muuten kootuilla osuuskauppojen yhteisillä waroilla perustetaan tehtaita tawaran tuotantoa warten. Tuotantokuluissa säästetään paljon, kun sen takana seisoo walmiiksi järjestetty kulutus ja kun ei tarwita odottaa mitään myynnin epäwarmuutta. Raaka-aineiden hankinnassa tehtaita warten pyrkii osuustukkukauppa mahdollisimman lähelle tuotantopaikkoja wälttäen yhä enemmän ja enemmän wälikäsiä. Kun tämä järjestelmä on päässyt taloudellisella alalla yksinmääräjäksi, silloin häwiää maailmasta „profiitti" (woitto); silloin saa kuluttaja kulutustarpeensa hinnalla, josta on wähennetty kymmenien wälikäsien elantokustannukset ja woitto, jälelle jää tawaran tuotantohinta lisättynä wälityksestä koituwilla wälttämättömillä kuluilla. Wielä säästetään tämän järjestelmän awulla siis myöskin inhimillistä työtä. Se ajatustyö, mikä tarwitaan tuon nykyisen talousjärjestyksen wallitessa wälttämättömän liikeneron syntymiseen, tulee suunnattawaksi uusille aloille, samalla tawoin kuin tawaran wälityksessä toiminut liika työwoimakin, mistä luonnollisesti on hyötyä koko yhteiskunnalle.

Tämmöinen kulutuksen ja tuotannon järjestys tuntui joku aika sitten mahdottomalta ja totta on, että sitä wastaan woidaan wieläkin tehdä wastawäitteitä. Mutta kun nyttemmin on jo nähtäwissä m.m. Englannin osuustukkukaupan suuremmoinen kehitys, tuntuu tuon osuuskauppatoiminnan päämäärän saawuttaminen olewan jo mahdollisuuden rajojen sisäpuolella. Tällä järjestelmällä on sitäpaitsi wielä tulewaisuudessa suuria edistymismahdollisuuksia. Sen toteuttamista saattawat liittyä edistämään myöskin muut samoja asioita ajawat liikkeet ja saawutettu tulos saattaa olla wieläkin täydellisempi kuin tässä kuwaamamme. Sitäpaitsi on sen toteuttaminen wielä pitkällisen kehityskauden takana, ja sen kuluessa saattawat myöskin olewaiset olot muuttua niin paljon, ettemme näin edeltäpäin woi laskea, missä määrin osuustoiminta lopullisesti tulee ottamaan osaa uuden talous- ja yhteiskuntajärjestelmän luomiseen.

Warmaa kumminkin on, että jo nyt kun kuuluessamme osuuskaupp. ja kannattamalla sitä, olemme mukana juuri sellaisessa suuressa uudistuswirtauksessa, jolla tulee olemaan suuri merkitys uuden kaikille oikeudenmukaisen talousjärjestelmän luomistyössä.

Nämä muutamat esittämämme piirteet osuuskauppaliikkeen luonteesta ja päämääristä riittänewät kuwaamaan meille osuuskauppatoimintaa siinä määrässä, että woimme edes jossakin määrin käsittää, mitä asiata silloin ajamme, kun liitymme osuuskauppaan ja kannatamme sitä, toisin sanoen me tiedämme itse mitä tahdomme. Liittyessämme osuuskauppaan nämä mielipiteet omaten olemme itsetietoisia osuustoimintamiehiä, erään mahtawan uudistusliikkeen esitaistelijoita. Kun liitymme jäseniksi osuuskauppaan, tiedämme myöskin liittyneemme erään puolueen riweihin, puolueen, jolla ei tosin ole waltiollista merkitystä, mutta jolla kumminkin tulee olemaan wastaisuudessa tawattoman suuri waikutusmahdollisuus, kun se ei rajotu yhdistämään ainoastaan eri maiden waan koko maailman kuluttajat.

(Kansainwälisen Osuustoimintaliiton kautta on jo todellakin astuttu ensi askel kansainwälisen osuustoiminnan alalle, sen raawa askel on kansainwälinen osuustukkukauppa, mille jo muuten onkin syntysanat lausuttu.)

Ne kuluttajat siis, jotka haluawat olla mukana luomassa uutta taloudellista järjestystä, joka suo samat oikeudet niin köyhille kuin rikkaille, ja jonka päämääränä ei ole luokkaetu, waan kaikkien kuluttajien yhteinen etu, ne yhtyköön osuuskauppoihin, ensimäisiin renkaisiin siinä ketjussa, mikä yhdistää maamme ja tulewaisuudessa — sen uskomme — myös muiden maiden kuluttajat yhteen. Ja sitten kysytään wain meidän yksimielistä, innokasta työtämme ja kannatustamme, jotta tuo nykyään kaukana häämöttäwä osuustoiminnan päämäärä meitä lähemmäksi siirtyisi ja juuri tämä päämäärä aina olkoon toimintamme waikuttimena; silloin emme eksy selwältä tieltämme kaikenlaisia arwottomia siwutarkotuksia ajamaan. — Yhteishywä.

Ajanmukainen parannuskeino.

Norjalainen „Bondewennen" kertoo seuraawan tapauksen:

Eräällä maanwiljelijällä oli sonni, joka äkkiä sairastui. Paikalle kutsuttu eläinlääkäri selitti taudin suolisolmuksi arwellen eläimen woiwan pysyä hengissä enintäin seuraawaan aamuun. Sattuipa sitten paikalle tulemaan mies, joka sanoi kuulleensa että jos eläimelle, sen suolisolmua sairastaessa, annetaan „lääkkeeksi" annos hauleja, nämä painollaan awaawat solmun ja niin ollen waikuttawat että eläin paranee. Muuan talonpojista arweli, että keinoa olisi koetettawa ja kaasikin eläimen kurkkuun pari kourallista hauleja. Seuraus olikin se, että sonni seuraawana päiwänä oli terwe ja wirkeä, kuten ennenkin. Siitä ei kumminkaan päästy selwille, haulitko parantumisen aiheuttiwat, wai oliko tauti jo itsestään „ohi menemässä" s. o. paranemassa.

Edellisen johdosta woisimme kumminkin warowaisuuden wuoksi mainita, että haulit, sisältäen lyijyoxidia, woisiwat waikuttaa eläin-elimistöön sisällisesti annettuna myrkyttäwästikin, joten tällaisen kuurin käyttäminen saattaisi koitua helposti waaralliseksikin taudin parantamistawaksi.

Aug. Schaffert'in Valokuvaamo. Eerikinkatu 15 Puhelin 1205.

Venäjältä.

Koleran tuhot Wenäjällä.

Maaseudulla.

Pietarista sähkötettiin eilen:

Kostromassa on wiime päiwinä sairastunut koleraan 2 ja kuollut 2 henkilöä. Wastaawat luwut owat Jelisawetpolissa 8 — 4, Tambowin läänissä 29 — 12, Jekaterinoslawissa 5 — 3, Odessassa koko tautiaikana 15 — 7, Kertshissä koko tautiaikana 57 — 28, Donin Rostowissa t. k. 14—21 pnä 108 — 57 ja koko tautiaikana 1,068 — 497, Kronstadtissa t. k. 13—23 pnä 96 — 32.

Kolera Pietarissa.

Pietarista, syysk. 25 p. T. k. 19 pn iltana sairastui Paawalin sotaopistossa 9 junkkaria suolitautiin. T. 22 pnä nousi sairasten luku 57, joista kumminkin bakteriologisessa tutkimuksessa ainoastaan 15:llä huomattiin olewan koleraa. Sairaista on 2 kuollut.

Pietarista, syysk. 25 p. Kaupungissa on klo 12 tänään päättyneen wuorokauden kuluessa sairastunut koleraan 323 ja kuollut 162 henkeä.

Kansainwälinen asema ja taantumus Wenäjällä.

Tällä otsakkeella kirjottaa Pjotr Struwe, joka nykyisin oleskelee Lontoossa, äskeisessä Slowossa:

Kesän kuluessa on sattunut tapahtumia, joilla on erittäin suuri merkitys. Tarkoitan waltiokaappausta Turkissa. Nyttemmin alkaa käydä yhä selwemmäksi, kuinka kantawat seuraukset tällä tapahtumalla on. Toiselta puolen taas on selwää, että tämä waltiokaappaus on ainoastaan yksi wälitapaus siinä Europan ja mailman historian uudessa ajanjaksossa, jonka wanhan järjestelmän perikato Wenäjällä oli alottanut. Sanat „wanhan järjestelmän perikato Wenäjällä" tuntuwat tietysti tällä hetkellä pilanteolta wenäläisistä.

Mutta minä en puhu tästä päiwästä, joka kuuluu Dubrowineille ja Menshikoweille, waan tapahtumista, huomioon ottaen niiden historiallisen perspektiiwin ja loogillisen päättymisen. Turkin wallankumous on wälttämätön seuraus Wenäjän tapahtumista, sitä paitsi on se yhtäpaljon seurauksena Wenäjän wallankumouksesta kuin taantumuksestakin. Ja tämä wiimeksimainittu seikka on meille paljon tärkeämpi kuin ensimäinen. Saattaa sanoa, että wenäläisen kannalta katsoen tämä on kaikkein tärkein opetus, minkä Turkin wallankumous on wenäläisille antanut.

On epäilemätöntä, että Turkin tapahtumat tulewat äärimmilleen muttistamaan Wenäjän kansainwälisen aseman. Koko mailman politiikka käsittelee tätä nykyä yksistään Englannin ja Saksan wälisiä suhteita. Miten on Turkin wallankumous waikuttanut tähän kansainwäliseen asemaan?

Ennen Turkin wiimeisiä tapahtumia oli Wenäjällä huomattawa osa kansainwälisessä asemassa. Kuinka suuresti Wenäjää järkyttiwätkään wiimeinen sota ja wallankumouksen kansalliswastainen wallattomuus, jolle wallattomuudelle wastawallankumous, waltakunnan tappawa taantumus, wetää nyt wertojaan — niin huolimatta koko sisällisestä heikkoudesta, oli Wenäjä kuitenkin kansainwäliseen asemaansa nähden huomattawa suuruus.

Mutta nyt on tämä woima sidottu, tehty tehottomaksi. Sen rinnalle on kohonnut uusi Turkki, joka lyhyen ajan perästä on kaswawa mitä wankimmaksi, joka aina kykenee yhtymään waikka minkälaiseen kansainwäliseen liittoon.

Entisyytensä wuoksi Turkki ei woi olla Wenäjän „ystäwä". Se olisi psykologisesti epäluonnollista ja waltiollisesti epäjärjellistä. Mutta sen sijaan Turkki woi ja sen täytyykin olla joko Englannin taikka Saksan „ystäwä". Mutta uuden, perustuslaillisen ja wapaamielisen Turkin asema näihin waltoihin nähden on wieläkin edullisempi: se saattaa samalla kertaa olla kummankin wallan „ystäwä". Tämä asema muistuttaa Wenäjän tuonnoista asemaa Ranskaan ja Saksaan (ensimäinen liitto) ja Englantiin ja Saksaan (toinen liitto). Ensimäistä liittoa Wenäjä käytti hywäkseen — onnettomuudekseen tosin — pannessaan wastalauseen Simonosekin rauhaa wastaan, josta wenäläis-japanilainen sota syntyi. Toisesta liitosta Wenäjä olisi woinut hyötyä Balkanin kysymyksessä, jollei Läheisen Idän politiikassa Turkin saatua uuden hallitusmuodon olisi tapahtunut täydellinen muutos.

Näin ollen Turkki tulee waikuttamaan muidenkin waltojen kuin Wenäjän kansainwäliseen asemaan. Turkki walmistautuu ottamaan Wenäjän paikan kansainwälisessä asemassa. Tästä saattaa olla hywin monellaisia ja sangen odottamattomia seurauksia. Yhtenä sellaisista on kenties Englannin ja Saksan läheneminen, taikka joka tapauksessa tätä nykyä wallitsewien wälien paraneminen. Wenäjän kansainwälinen arwo laskeutuu yhä enemmän. Wenäjä joutuu eristetyksi kuten Krimin sodan aikana, josta tämä sotakin oli seurauksena, ja jota eristymistä kesti wiimeisen Turkin sodan jälkeen aina wenäläis-ranskalaiseen lähentymiseen saakka. Kuinka Turkki woi waikuttaa Englannin ja Saksan lähentymiseen? Hywin yksinkertaisesti. Turkki tarwitsee kummankin wallan ystäwyyttä, ja kummallekin wallalle on hyötyä Turkin ystäwyydestä. Tässä syy, joka pakottaa Englannin ja Saksan keskinäisiin sowitteluihin.

Yllä esitetystä käy selwille, että Wenäjän kansainwälinen asema on muuttunut ja tullut paljon monimutkaisemmaksi Turkin waltiokaappauksen jälkeen. Ei myöskään ole unhotettawa sitä, että Turkin uudestasyntyminen heikontaa Wenäjän asemaa myöskin Kaukasiassa Idässä, sillä omata naapureina waltakunnan wastakkaisilla

Valokuvaamo Friedrih Uudenmaankatu 2. Puhelin 1208.

rajoilla kaksi woimallista waltaa, Turkin ja Japanin, on sama kuin olla puristettuna waltakunnan kummastakin päästä.

19-wuosisadan alussa, Napoleonin sotien aikana, lewitettiin wenäläisistä pilakuwaa warustettuna kirjotuksella: „Me saawumme aina liian myöhään". Kun muistelee tapahtumia 30—40 wuotta sitte, johtuu aina mieleen tuo lause samalla kun selwästi huomaa, kuinka sisäinen taantumus on heikentänyt Wenäjän kansainwälistä asemaa ja saattanut sen lopulta häwiön partaalle.

Ainoastaan Wenäjän kaikkien sisällisten woimien yhteinen ponnistus woi estää waltakunnan edelleen heikkenemästä. Itse asiassa huomaa kuitenkin aiwan toista. Ja kumminkin saattaa jokainen päiwä tuottaa Wenäjälle suuria historiallisia kokemuksia.

Sisäinen taantumus on Wenäjälle tällä hetkellä wielä suurempi kansallinen waara kuin ennen wenäläis-japanilaista sotaa. Se häwittää waltakunnan aiwan perustuksiaan myöten.

— **„Lättiläisen tasawallan" johtaja wangittu.** Moskowasta, syysk. 25 p. Täällä on wangittu kauwan etsitty wallankumousmies Brickmann, jolla on ollut johtawa asema lättiläistä tasawaltaa järjestettäessä.

Ulkomailta.

Katsaus ulkomaihin.

Huomattawia kokouksia. — Albert-juttu — Yhdyswaltain presidenttiwaali. — Marokon sulttaanikysymys. — Asema Turkissa ja Persiassa.

Parlamenttien wälisen liiton wiidestoista kongressi awattiin wiime wiikolla Berlinissä. Näiden kongressien tarkotuksena on edistää rauhanaatetta ja hywiä wälejä kansojen kesken. Nyt pidettyyn kokoukseen oli saapunut 800 edustajaa eri maista.

Wiime wuonna koolla ollut toinen Haagin rauhankonferenssi, jossa hallitusten waltuutetut suunnitteliwat toimenpiteitä wihollisuuksien estämiseksi ja wähentämiseksi, johti, samoinkuin sen edeltäjä, hywin laihaan tulokseen. Mikään waltio ei tahtonut sitoutua päätöksiin, joista se pelkäsi olewan waaraa itselleen, ja suurempaa yksimielisyyttä saawutettiin wain harwoissa, toisarwoisissa kysymyksissä. Senpätähden onkin yleinen mielipide tullut werrattain pessimistiselle kannalle tällaisten wirallisten kokousten suhteen.

Suurempi syy lieneekin kiinnittää toiweita sentapaisiin kongresseihin kuin nyt Berlinissä pidettyyn. Ne eiwät tietysti pysty päättelemään asioista samalla waltuutuksella kuin Haagin konferenssit, mutta sensijaan woiwat ne wälillisesti aikaansaada paljon parempia tuloksia. Niissä owat suuret joukot eri kansallisuuksien edustajia tilaisuudessa tutustumaan toisiinsa ja toistensa harrastuksiin ja niissä wallitsee paljoa wilpittömämpi ja epäluuloista wapaampi harrastus kansojen weljeyden ja wapauden hywäksi. Sentähden ne woiwatkin kylwää siemeniä, joista saadaan toiwoa kaswawan todellista hyötyä kansainwälisille suhteille.

Tärkein päätös, joka nykyisessä kongressissa tehtiin, oli pysywän parlamenttien keskisen liiton sääntöjen hywäksyminen.

Yleisellä mielihywällä woitanee terwehtiä myös kansainwälisiä sanomalehtimieskongr. Tällainen on nykyisin ollut koossa Berlinissä, ja on siihen ottanut osaa muutamia suomalaisiakin. Sanomalehdistö on meidän päiwinämme saawuttanut merkityksen, jota kukaan ajattelewa ihminen ei woi tietää. Sen waikutus on usein ratkaisewa mitä tärkeimmissä kysymyksissä. Niin ollen on tietysti syytä ilolla seurata harrastuksia, jotka tarkottawat läheisemmän wuorowaikutuksen ja parempien suhteiden aikaansaamista sanomalehtien edustajien wälillä. Waikuttakoon myös Berlinissä pidetty kongressi osottaa tähän suuntaan.

Kokouksista kun kerran on puhe, sopinee wielä mainita Saksan sosialistien kongressista, joka on ollut Nürnbergin kaupungissa. Siellä on suurella enemmistöllä hywäksytty m. m. puoluehallinnon päätöslause, jossa selitellään etelä-saksalaisten kanta kulunkiarwiokysymyksessä ristiriitaiseksi Lübeckin ja Dresdenin puoluekongressien päätöksien kanssa. Mainittu kulunkiarwiojuttu on jo jonkun aikaa pitänyt sangen kireinä etelä- ja pohjoissaksalaisten sosialistien wälejä. Jälkimmäiset owat yleensä jyrkemmällä marxilaisella kannalla; eteläsaksalaiset taas owat taipuwampia lieweämpään, n.s. rewisionistiseen suuntaan ja katsowat, että Saksan liittowaltioiden paikallisissa asioissa, myös kulunkiarwiokysymyksissä eri seutujen sosialistit woiwat menetellä itsenäisesti, parhaan harkintansa mukaan. Tätä eiwät enemmistönä olewat pohjoissaksalaiset kuitenkaan sietäneet, waan waatiwat jyrkempää ja yhdenmukaisempaa menettelyä. Waikka eteläsaksalaisten kanta nyt on julistettu hyljättäwäksi, näyttää kuitenkin siltä, kuin he eiwät aikoisi wälittää enemmistön päätöksestä. Hajottawa sisällinen riita saattaa näin ollen jatkua Saksan sosialistisessa puolueessa.

*

Alberti-jutun aikaansaama asema täyttää tietysti edelleen tanskalaisten mielet. Ja kuinkapa muuten woisi olla! Kun yksi maan waikutuswaltaisimmista miehistä, henkilö, jonka toimena on ollut oikeuden korkein walwominen, hawaitaan pahimmaksi kawaltajaksi, kymmenien miljoonien petkuttajaksi, ja kun hänen epärehellisyytensä seuraukset suorastaan aineellisestikin koskewat tuhansia ihmisiä, on tietysti ilmeistä, että sellainen tapahtuma saa keweäluontoiset tanskalaisetkin wakawiksi. Tässä on kysymyksessä asia, joka läheisesti koskee niinhywin kansallista kunniaa kuin maan taloudellista asemaa. Ja waikka ei Albertilla lienekään ollut suoranaisia rikostowereita, on hänen surullinen kukistumisensa paha kolahdus myös monelle muulle waikutuswaltaiselle henkilölle, jonka kanssa hän on ollut tekemisissä.

Jäwimpään asemaan näyttää joutuneen eroamaan pakotetun ministeristön johtaja Christensen, joka Albertin suhteen on osottanut waltiomiehelle anteeksiantamatonta herkkäuskoisuutta.

Waltiopäiwät owat kutsutut kokoon syyskuun 20 päiwäksi. Siellä tietysti

Suuri Loppuunmyynti

Koko jälelläoleva varasto loppuunmyydään sisäänostohintoihin, sisältäen:

Hienoja **Pukukankaita, Doffeleja**, must. ja värill. **Leninkikankaita, Puserokankaita, Silkkihuivia, Saaleja, Pöytäliinoja, Oviverhoja, Huonekalukankaita, Kureliivejä, Sateenvarjoja, Koristenauhoja, Neulomatarpeita** y. m. Sitäpaitsi saapuu talveksi hienoa **Kapaplyyssiä** jasametia, Engl. **Pukukankaita, Leninkikankaita, Puserokankaita, Ikkunaverhoja** y. m., jotka myös myydään mahdollisimman halpaan hintaan.

V. A. Järvinen.
6. Linnankatu 6.

Jos haluatte sopivia, hyvintehtyjä valmiita miesten, naisten ja poikain vaatteita, älkää silloin unohtako tätä osotetta:
16 M. A. Gumpler 16
Venäjän kirkkokatu
Huomatkaa tarkoin osote.
Huom.! Hyväksi tunnettu hyvästä ja vahvasta työstään sekä kohtuullisista hinnoistaan.
Kaikenlaisten vaatteiden **Tilauksia** suoritetaan suurimmalla huolella halvimpiin hintoihin. Puh. 1277 ja 886.

Hyvää kahvia
1 mk. 50 p:stä
kg. korkeampiin hintoihin
Rudolf Gardbergilla,
8688 Linnankatu 15 B.

Sähkötaskulamppuja.
M. Crook Turku, Humalistonkatu 2. Puhelin 20.

Jos tahdotte
hyvää tavaraa
huokealla
Käykää silloin luottamuksella
Kultaseppä Gösta Helenius'en
liikkeessä
Aurakatu 8.
Suuri monipuolinen varasto kaikkea Kultasepän alalle kuuluvaa työtä ja tavaraa.
Lusikoita, Kahviservisejä, Kelloja ja periä, Sormuksia, Koristetavaroita
y. m. y. m.
Puhelimet 133 ja 942.

Alberti-juttu kaikessa laajuudessaan wedetään esille.

*

Pohjois-Amerikan Yhdyswalloissa toimitetaan presidenttiwaali joka neljäs wuosi. Hallituksen nykyisen johtajan Rooseweltin wirka-aika menee piakkoin umpeen ja uudet waalit, jotka suoritetaan muutama kuukausi sitä ennen, owat jo owella. Ne tapahtuwat nim. ensi marraskuun alussa.

Presidenttiwaali on erittäin tärkeä kysymys Yhdyswalloissa. Waikka maa onkin tasawalta, on sen esimiehellä sangen suuri sanawalta — suurempi kuin monella kruunatulla hallitsijalla. Ja sitäpaitsi tapahtuu tawallisesti presidentin wirkaan astuessa, jos uusi puolue on woitolle päässyt, lukemattomia wirkamiesmuutoksia. Tämäkin seikka on omiaan lisäämään sitä jännitystä ja intoa, jolla waalitaistelua käydään.

Republikaaninen puolue, johon nykyinen presidentti lukeutuu, on wiime wuosina näyttänyt olewan huomattawasti woitolla waarallisimmasta kilpailijastaan demokraattisesta puolueesta. Jälkimmäinen on tuntunut eläneen jonkunlaisessa masennustilassa tappioittensa jälkeen. Wielä joku aika sitten oltiin melkein täysin warmoja siitä, että republikaanien presidenttiehdokas, sotaministeri Taft, tulisi saawuttamaan loistawan enemmistön. Mutta aiwan äsken owat muutamat merkit wiitanneet siihen, että demokraattien äänimäärä ilmeisesti olisi nousemassa. Jotkut eri liittowaltioissa suoritetut waalit owat wastoin luuloa muodostuneet heille woitoksi. Näin ollen saattaa olettaa, että heidän ehdokkaansa, lakimies Bryan, woi käydä waaralliseksikin kilpailijaksi Taftille, joskin wiimemainitulla edelleen on suuremmat toiweet. Asiallisesti eiwät republikaanien ja demokraattien ohjelmat nykyisin suuresti kaan eroa toisistaan.

Joukko walitsijoita on luopunut waltapuolueista ja liittynyt William Randolph Hearstin johtamaan, demokraatteja lähempänä olewaan riippumattomaan ryhmään. Hearst on yksi Amerikan tunnetuimpia henkilöitä. Häntä on nimitetty keltasen sanomalehdistön kuninkaaksi sitä syystä, että hänen hallussaan on useita eniten lewinneitä sensationilehtiä, joiden awulla hän taistelee mielipiteittensä hywäksi. Hän on suunnattoman tarmokas ja pontewa mies, mutta ei myöskään näytä kammowan huonoja aseita ja wälikappaleita, jos ne wain häntä hyödyttäwät. Presidentti Roosewelt on suorastaan julistanut hänet yhteiskunnalle turmiolliseksi henkilöksi. Hearst ilmeisesti tähtäilee maansa korkeimpaa paikkaa, mutta toistaiseksi ei hänellä liene siinä suhteessa minkäänlaisia onnistumisen mahdollisuuksia. Hän kuitenkin kaikenlaisilla räikeillä paljastuksillaan ja muilla tempuillaan tuontuostakin aiheuttaa wastustajillensa sangen epämiellyttäwiä yllätyksiä. Äsken on hän julkisuudessa lukenut pari kirjettä, jotka näyttäwät osottawan, että muutamat huomatut henkilöt, m. m. senaattori Foraker owat olleet suuren Standard öljy-yhtiön lahjomia. Foraker, jota osa republikaaneja tahtoi presidenttiehdokkaaksi, saanee ainakin toistaiseksi häwitä waltiolliselta näyttämöltä.

Sosialistien luku Yhdyswalloissa on wiime wuosina kaswanut, mutta wielä ei heillä-kään ole toiweita saada ehdokastaan walituksi.

*

Suurwaltojen wälillä waihdetaan edelleen „nuotteja" Marokon sulttaanikysymyksestä.

Niinkuin ulkomaan asioita seuranneet muistawat, joutui sulttaani Abdul Asis joku aika sitten ratkaisewasti tappiolle taistelussaan weljeään, kruununtawottelijaa Muley Hafidia wastaan. Tämä oli harmillinen wastoinkäyminen Ranskalle, joka oli saanut suuren waikutuswallan heikkoon Abdul Asikseen. Ja sitäpaitsi syntyi Muley Hafidin woitosta uusi asiaintila Europan waltojen ja Marokon wälisissä suhteissa n. s. Algecirassopimus, jossa mainitut suhteet määrättiin, oli tehty entisen sulttaanin kanssa. Asiat näyttäwät nyt kehittywän siihen suuntaan, että Muley Hafid sitoutuu täyttämään ne lupaukset, jotka hänen weljensä on antanut Euroopalle, ja että wallat puolestaan tunnustawat hänet Marokon hallitsijaksi. Myös muutamia muita ehtoja täytynee marokkolaisten täyttää, m. m. suorittaa monenlaista korwausta eurooppalaisille, jotka owat joutuneet kärsimään Marokon sisällisten selkkausten aikana.

Muley Hafid on selittänyt tahtowansa elää ystäwällisissä wäleissä eurooppalaisten kanssa. Mutta kun hän kerran on päässyt woitolle sen marokkolaiswäestön awulla, joka on mitä nurjamielisin eurooppalaisille, ei ketään kummastuttaisi, jos hänen hallitusajallaan Marokossa puhkeaisi ankaroitakin wihollisuuksia kristittyjä kohtaan.

*

Turkissa koettaa uusi hallitus woimiensa mukaan panna oikealle tolalle hunningolle joutuneita asioita. Suunnattomia rahasummia ja warastoja, jotka itsewaltiuden aikana oliwat sulttaanin ja hänen suosikkiensa hallussa, on palautettu waltiolle. Mutta myös suuret waikeudet kohtaawat hallitusta, sillä uusi asiaintila on synnyttänyt liiallista kuohuntaa monella

PIANIINOJA suurin varasto Turussa Amerikan ja Saksan etevimmistä tehtaista. Flyygeleitä tilattaessa useampiin eri hintoihin. Täydellinen kirjallinen takuu. Hyvät maksuehdot. **VILJO MIKKOLA.** Turku Linnankatu 36. Puhelin 1239.

taholla ja yleinen epäwarmuudentila on siitä ollut seurauksena. Luullaan sentähden, että nykyinen ministeristö ei kauwan pysy johdossa olemaan.

Alati lewottomassa Persiassa jatkuu selkkauksia ja taisteluita.

Persiasta.

Shahi lupaa kutsua kokoon eduskunnat.

Lontoosta, syysk. 25 p. On saatu shahin wastaus Englannin ja Wenäjän noottiin. Nootissa ilmotetaan suosittawan waatimukseen määrätä uusien waalien ja uuden eduskunnan kokoontumisaika. Shahin täytyy kuitenkin epäsuotuisten olosuhteitten tähden yhdessä maakunnassa walita niille sopiwa aika. Tätä ehtoa ei asiantuntewissa piireissä pidetä shahin haluttomuuden osotuksena pysyä lupauksissaan. Wenäjä ja Englanti eiwät myöskään halua harjottaa painostusta shahia kohtaan, waan tyytywät neuwojen antamiseen.

Pyhää sotaa saarnataan.

Tawrisista, syysk. 25 p. Huolimatta ulttimaatumin määräajan loppuun kulumisesta ei Aim ud Dauleh ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin. Tämä seikka on rohkaissut wallankumouksellisia. Kansan keskuudessa lewitetään sähkösanomaa, jossa julistetaan pyhä sota hallitusta wastaan.

Tabrisin pommitus alkanut.

Lontoosta, syysk. 25 p. Timesille sähkötetään Tabrisista: Rankaisutoimenpiteenä Tabrisia wastaan owat monarkistit ampuneet kaupunkiin 6 yhteislaukausta. Matkan pituuden tähden ei laukauksilla ollut mitään waikutusta. Ampujia barrikaadeilla on awustamassa kiwillä ja terotetuilla seipäillä warustettuja miehiä. Klo 8 aamulla alkoi kaupungin pommittaminen tykeillä kaupungin ympärillä olewilta kukkuloilta.

— **Saksan nootti Marokon kysymyksestä ja ranskalaiset.** Parisista, syysk. 25 p. Hawasin toimisto ilmottaa wirallis. ministerineuwoston yksimielisesti myöntäwän Saksan wastanootin Marokon kysymyksessä olewan sowinnollisen. „Tempsin" ja „Journal des Debatsin" käsitys nootista on samallainen.

Maaseutukirjeitä.

Piikkiö.

Piikkiön maamiesseura pitää wuosikokouksensa Salwelan tilalla lokak. 1 pnä klo 10 a.p. sekä toimeenpanee sen yhteydessä kilpakynnön ja -ojituksen. Tilaisuudessa pitäwät Lounais-Suomen Maanwiljelysseuran wirkailijat esitelmiä.

Warsinainen kuntakokous pidetään myöskin Piikkiössä maanantaina t.k. 28 p. klo 10 a.p. jolloin m. m. päätetään Harwaluodon kansakoulun tiliwapausasiasta ja walitaan jäsen holhouslautakuntaan, 3 jäsentä kunnallislautakuntaan, 2 jäsentä Rungon, Harwaluodon ja Kirkonkylän kansakoulujen johtokuntiin, 2 jäsentä kunnallistilien ja taloudellisen hallinnon tutkimista warten, sekä taksotuslautakunta. Senlisäksi määrätään, kuinka suuri määrä weronalaisen tuloista wastaa 1 weroäyriä.

Tyrwää.

Karjahuutokauppa pidettiin Tyrwään maamiesseuran toimesta Wammalan torilla t. k. 22 päiwänä. Nautaeläimiä oli runsaanpuoleisesti tuotu myytä-

Erikoisliike Korkkimattoja ja Tapettia varten.
HULTMAN & GRÖNROS
Venäjänkirkkok. 10. Puh. 99.
Mallikirjoja pyynnöstä.
Tilauksia maaseudulle tomitet. huolella. Jälleenmyyjille myönn. alennus.

Herbolin lakkaväri voittaa kaikki muut.
Herbolin on pysyvää eikä kadota kiiltoaan
Herbolin on aina valmis käytäntöön.
Herbolin — juoksevaa posliinia saadaan kaikkisa värivivahduksissa.

O. Y.
Axel Wiklundilla
Kauppatorin varrella, Eerikin- ja Kauppiaskadun kulmassa.

wäksi; hinnat kuitenkin edellisiin wuosiin werraten oliwat alhaiset. Hewosia oli jokunen myöskin huutokaupassa tarjolla, mutta ne eiwät saaneet kai ainoatakaan ostajaa. Wäkeä, enimmäkseen tyhjän toimittajia, oli tawattoman paljon; miltei enemmän kuin warsinaisilla markkinoilla Wammalassa on ollut koskaan. Olipa kaikenlaisia rihkama- ja omenakaupustelijoitakin saapunut runsaasti, jotka kuitenkin nimismiehen toimesta ajettiin pois. Myöskin taskuwarkaita ja juopuneita oli seuraan saapunut, joten karjanhuutokauppa täydellisesti näyttää wastaawan markkinoita.

Se komitea, joka walittiin kunnan puolesta wanhuudenwakuutuslakiehdotusta tarkastamaan ja siitä lausuntoa antamaan, kokoontui ensikerran t. k. 21 päiwänä. Komitea päätti aluksi jakaantua kahteen osastoon. Edellinen osasto, johon kuuluwat Prusi, Merinen ja Wiitanen tarkastawat „Työkywyttömyys- ja wanhuudenwakuutusta". Toinen osasto, johon kuuluwat Sawonius ja Saarinen, tarkastawat johtosääntöjä y. m.

Uusikirkko.

Syksy on tullut, puiden lehdet alkawat wähitellen kellastua ja warista pois. Kuhilaat wainioilla hupenewat päiwä päiwältä maamiesten säilytyshuoneisiin. Sato tänä wuonna on warsinkin rukiista ja kauroista kohtalaisen hywä. Siitä wastoin niukka perunain tulo on useissa paikoin odotettawissa, johtuen joku aika takaperin wallinneesta hirkäaikaisesta poudasta, osaksi myöskin myöhemmin sattuneista hallaöistä. Paikoin jätti halla kuitenkin koskematta, ja ne owatkin sadetta saatuaan alkaneet kiihkeästi kaswaa.

Puoluekiihko ja agitatsioonin waltawat mainingit owat jo aikoja sitten kesäkiireisiin unhoituneet, ja ihmiset eläwät ikäänkuin lomaaikaa toistensa ymmärryksessä. Poliittista mailmanmenoa ei enää niin tarkasti wiitsitä seuratakaan, ja sanomalehdistä luetaan töintuskin se, mitä kunkin äänestämä edustaja siellä waltiopäiwillä oikein tekee ja toimittaa. Sosialistien tyhjillä lipuilla äänestämiset eduskunnassa, sekä heidän kertomuksensa heidän tappioikseen tehdyistä katalista „waaliroswouksista", jotka miltei poikkeuksetta hawaitaan perättömiksi, owat tosin wieläkin jonkun werran huomion esineenä. Ihmisillä on nyt siis hywä tilaisuus käydä käsiksi henkisesti terweellisiin harrastuksiin, sillä niissä tarwitaan aina keskinäistä sopua ja hywää tahtoa. Edistys ja siwistys seurojen sowelias työaika on siis käsissä, sillä puolueita toisistaan erottawat teräwät särmät on jo sen werran tylsistyneet, että ne woidaan jonkun werran yhteen sowittaa. Warottawa on kuitenkin, ettei pienimmässäkään määrässä yleisten siwistysseurain toimintaan politiikka sekaannu, sillä selwiä esimerkkejä on, että ne seurat, joissa se on päässyt raiwoamaan owat tulleet rikkirewityiksi. Ja ne, joiden kuolema ei niin täydellisesti ole tapahtunut, kuitenkin toimiwat tawalla, joka on alussa tarkoitetun hywän aatteen irwikuwa. Suwaitsewaisuutta ja arwoa on toistemme mielipiteille annettawa, warsinkin siwistysseuroissa toimittaissa.

Welkua.

Kuntakokouksessa täällä tämän kuun 21 pnä walittiin taksotuslautakuntaan talolliset K. Herrala, H. Kettumaa, H. Haukka, J. Waltonen ja J. Paawola, kapteeni J. Jansson sekä torpparit W. Merilä ja J. Arnell. Kansakoulun opettajalle päätettiin myöntää 50 markan korwaus siitä kun eiwät huoneet ole täydellisessä kunnossa. Kansakoulun opettajalle myönnettiin wapaat polttopuut. Päätettiin pyytää waltio-apua naisten käsityöopettajan palkkaamista warten. Kansakoulu päätettiin rakentaa Palwan kylään.

Yleisön osasto.

— **Kiitoksen** lausumme Westankärrin kartanon isäntäwäelle hra ja rwa Bernbeille elonkorjuujuhlassa toispäiwänä meille suomastaan runsaasta kestityksestä, soitosta y. m.

Alustalaiset.

Oikeus- ja poliisiasioita.

— **Majesteettirikoksesta tuomittu.** Wiipurin howioikeus tuomitsi eilen Sawon Työmiehen wastaawan toimittajan Matti Autisen majesteettirikoksesta rikoslain 13 luwun 2 pykälän nojalla pidettäwäksi 6 kuukautta wankeudessa, mainitussa lehdessä wiime jouluk. 24 pnä olleen „Majesteettirikosjuttu Kansan Lehteä" wastaan" nimisen kirjoituksen johdosta.

Gratin kengät.

Ranskalainen juttu.
(Suomennos).

Kauppamatkoilla ollessani wiiwyin muutamia päiwiä pienessä Rubiskur-l'Onglen kaupungissa.

Samana päiwänä kuin saawuin, menin teatteriin, mutta hawaitsin sen olewan suljettuna. Pikkukaupungeissa käy harwoin kuljeksiwia teatteriseurueita, niinpä tässäkin kaupungissa. Hawaitsin kuitenkin eräästä ilmotusplakaatista wanhan ystäwäni Gratin nimen. Hän tulisi siis kaupunkiin, epäilemättä woittaakseen wähälukuisen teatteriyleisön suosion.

Palattuani majataloon näin isäntäni istuwan puutarhassa piippuaan poltellen. Minä istahdin hänen wiereensä.

— Suuresti ilokseni, sanoin minä, aikoo kuuluisa näyttelijä hra Grat kunnioittaa kaupunkia käynnillään, näemmä.

— Hra Grat! huudahti hän ja hypähti ylös sohwalta tulipunaisena kaswoiltaan. — Ah, se konna, elukka, huijari!

— Tunnetteko hänet? kysyin.

— Tunnen, hän oli kerran wieraani. Ah! Se lurjus! Kuulkaahan, kerron teille koko juttun.

Ja hän jatkoi:

Noin neljä tai wiisi wuotta sitte tuli hra Grat tänne näyttelemään teatterissamme ja tietysti hän poikkesi meille.

Ah, se elukka. Sanonpa ettei hän tyytynyt tawalliseen hotelliruokaan. Tilasi hienoimpia ruokalajeja, jaloa Bordeaux-wiiniä ja kalleinta samppanjaa. Lapsellinen kun olin, annoin hänelle mitä hän pyysi, sillä minä olin kuullut että suuret taiteilijat eläwät komeasti ja antawat rahojen luistaa yhtä helposti kuin niitä ansaitsewat.

Ja sitte minusta tuntui sangen mairittelewalta pitää niin kuuluisaa wierasta kuin hra Grat — ah, se lurjus — hän nimitti minua „rakkaaksi ystäwäksensä". No niin, mikä on tehty, se ei tekemättömäksi tule.

Eräänä päiwänä — muistan sen kuin eilisen päiwän — tuli hän kuuden aikaan huoneeseen, istahti wiereeni ja sanoi:

— Mitä tuumitte, hra Madurin, näistä kengistä? Ja hän ojensi jalkojaan ja näytti minulle kenkiään.

— Men kauniit, hra Grat. Ostitteko ne Mandrukselta wai Lestapinilta?

Mandrus ja Lestapin oliwat kaupungin parhaat suutarit — ainoat mitä löytyikään.

Hra Grat naurahti.

Haluatteko tietää, mistä ne on ostettu . . . Hywä juttu, arwatkaapas!

— Kuinkas minä woisin arwata?

— No miettikäähän hetkinen, sill'aikaa kuin minä käyn wähän käwelyllä.

Ja hän meni katua alas uusien kenkien hilpeästi naristessa.

Kello oli seitsemän, kun näin Mandruksen tulewan kenkä kädessä.

— Hywää iltaa, hra Mandrus, sanoin. Kuinka woin toimia hywäksenne?

— Tahtoisin tawata hra Gratia.

— Hän meni äskettäin ulos.

— Milloin tulee hän takasin?

— Siitä ei hän maininnut.

— Mitä, eikö sanonut? Ettekö tiedä, että hän matkustaa puoli kahdeksan junalla Toulousiin?

— En, mutta joka tapauksessa tulee hän maksamaan laskunsa ennen menoaan, niin että woimme huoletta odottaa häntä millä hetkellä tahansa.

— Kiitos, minä istuudun tähän hetkiseksi. Juoksin rajua kyytiä, ehtiäkseni ajoissa. Hra Grat tilasi minulta nämä kengät alkuwiikolla. Tänään tuli hän niitä koettelemaan. Olin koettanut parhaan kykyni mukaan tehdä niistä hywät jalkineet, mutta saatuaan ne jalkaansa huusi hän: tuosta kohti puristaa, osottaen sormellaan wasemman jalan kenkää; en woi käyttää niitä.

— Helposti korjattu, sanoin.

— Sepä hywä, sanoi hän, mutta matkustan tänä iltana klo seitsemän ja kolmekymmentä Toulousiin.

— Ennen lähtöänne on kenkä walmis.

— Hywä juttu, woinhan ottaa toisen kengän kerallani, toiwon että pidätte lupauksenne.

— Sepä merkillistä, sanoin. Hra Grat näytti minulle sattumalta kenkiä, jotka hän oli ostanut. Mutta ehkäpä hän oli ostanut ne Lestapinilta.

— Hywä Jumala! huudahti hra Mandrus, nyt löi kello puoli kahdeksan. Hra Grat on myöhästynyt, hän ei joudu tähän junaan.

Samassa tuli hra Lestapin, toinen suutari, juosten kenkä kädessä.

— Hywää iltaa, hra Madurin, sanoi hän. Onko hra Grat kotona?

— Mitä? Tekin? huusin minä.

— Mitä tarkotatte sanoessanne „tekin"? Tuon hra Gratille kenkää, jonka olen luwannut puoli kahdeksaksi, koska hänen piti matkustaa kahdeksan junalla Pariisiin.

— Mitä? kirkasi hra Mandrus. Hän matkusti puoli kahdeksan junalla Toulousiin!

— Mitä sanotte? Mutta kaiketi minä asian paremmin tunnen. Tänään aamupäiwällä tuli hra Grat koettamaan minulta tilaamiaan kenkiä. Mutta oikean jalan kenkä puristi niin kowasti, että minun täytyi sitä lestitä, ja minä lupasin tuoda sen tänne siksi ajoissa, että hänen tuli ehtiä kahdeksan junaan.

Hra Mandrus ja minä katsoimme toisiamme.

— Sitte meitä on koreasti jutkattu, sanoi hra Mandrus.

— Kuulkaapa, hywät herrat, sanoin minä. Hra Grat ei ole wielä wienyt matkalaukkuaan huoneestaan. Arwatentin hän matkusti aikasemmin kuin oli aikonut. Jollei hän palaa parin päiwän kuluttua, niin awaamme laukun, ja kaiketi siinä on niin paljon tawaraa, että saamme wahinkomme korwatuksi.

Noiden molempien suutarien kanssa menin sitten hra Gratin huoneeseen ja siellähän se matkalaukku wielä oli. Silloin meistä koko juttu alkoi tuntua pilalta ja aloimme uudelleen luottaa hra Gratiin.

Hra Mandrus ja Lestapin käwiwät joka päiwä kaksi wiikkoa kysymässä, oliko hänestä jotain kuulunut, mutta en tiennyt mitään. Niinpä menimme eräänä päiwänä hänen huoneeseensa.

Olimme hankkineet poliisilta luwan laukun awaamiseen ja santarmin läsnäollessa ryhdyimme toimeen. Tuskin olimme päässeet huoneeseen, niin Mandrus syöksyi esiin, käwi kiinni käden sijaan nostaakseen laukkua. Mutta se ei hiewahtanutkaan!

— Siinä on warmasti hywin raskasta tawaraa, sanoi hän. Koettakaapa nostaa.

No me koetimme kaikki kolme, mutta yksikään ei saanut sitä liikahtamaan. Haettiin seppä ja hän awasi tiirikalla lukon. Laukku oli typö tyhjä. Se weitikka oli huomaamattani kantanut pois kampsunsa. Ei raahtuakaan ollut jättänyt ja matkalaukun se lurjus oli ruuwannut lattiaan kiinni.

Niitä näitä.

Aasialainen kolera.

Aasialaisella koleralla (Cholera morbus, orientalis, asiatica, indica, epidemica) on kotipaikkansa Itä-Intiassa, Gangeksen ja Bramaputran wälisellä alueella, jossa se aina kytee, lewiten tuon tuostakin laajemmalle. — Wasta w. 1817 alkoi se Intiassa ankarammin raiwota, syöksyi sitten itäisiin naapurimaihin ja alkoi jo w. 1821 retkensä länteen, riehuen ensin Persiassa ja Arabiassa, kunnes w. 1823 saapui Eurooppaankin, pääsemättä kuitenkaan sillä kertaa wallitsewan kowan kylmyyden takia Astrakania edemmäksi.

Mutta w. 1829 puhkesi tauti Orenburgissa ja oli jo seuraawana wuonna, 1830, uudelleen Astrakaanissa, josta se sitten Wolgan laaksoa pitkin tunkeutui edelleen päästen parissa kuukaudessa Moskowaan. Sinä wuonna teki tauti tuhojaan yli koko Wenäjän ja oli seuraawana wuonna Puolassa ja Saksassakin. W. 1832 tuli tauti ensi kerran Lontooseen ja Pariisiin sekä lopulta Englannista käsin Amerikkaankin, jossa se kuitenkin rajottui Owebecin kaupunkiin. Aina wuoteen 1838 wei tauti uhrejaan, paikoin paljonkin. Sitten oli lähes kymmenen wuoden wäliaika.

W. 1846 läksi tauti uudelleen liikkeelle Intiasta, kulki Persian ja aasialaisen Turkin kautta eteläänpäin Syyrian ja pohjoiseen Kaukasuksen yli Wenäjälle. W. 1847 oli tauti Moskowassa ja seuraawana wuonna lewinneenä yli koko Wenäjän ja Keski-Euroopan ja lopulta Amerikassakin (New-Yorkissa, New-Orleansissa). Tauti teki tuhojaan aina wuoteen 1859.

Kolmannen suuren retkensä Aasiaan ja Europpan mantereen kautta alkoi kolera w. 1865. Warsinkin seuraawana wuonna teki kolera suurta tuhoa silloisten sotien aikana.

Sittemmin on kolera tuhka tiheään ilmaantunut milloin mihinkin Euroopan osaan, kartellen sentään pohjoisia.

Europassa se näyttää parhaiten wiihtywän Wenäjällä, josta on joskus tullut Suomeenkin. Kun se wiimeksi täällä käwi, wuosina 1893—94, esiintyi se pääasiallisesti Wiipurissa ja Kotkassa, mutta warsinkin Pietariin wiewän radan warsilla ja Metsäpirtin kappelissa.

— **Henkisten kykyjen perinnöllisyys.** Kaksi hollantilaista lääkäriä, tohtorit Heymans ja Wiersma owat hiljakkoin julaisseet pitkän sarjan mieltäkiinnittäwiä kokeita, joitten tarkotuksena oli selittää luonteenominaisuuksien ja henkisten kykyjen perinnöllisyyttä. Hawaintoja on tehty useamman wuosikymmenen ajan ja on niitä tehnyt yli 3000 hollantilaista lääkäriä. Hawainnot näyttäwät, että johdonmukainen ajatuskyky perintyy tawallisesti isänpuolelta, samoin myöskin kyky muodostaa ajatuksensa selwään muotoon ja tuoda ne julki. 44:llä 100:sta matematiikon tai tiedemiehen pojalla oli halua ja kykyä tieteelliseen työhön. Toisin oli tytärten laita: wain 14:lle oli perintynyt isän kywyt. Erittäin mieltäkiinnittäwää on se, että niitten äitien pojilla, joilla oli huomattu selwä taipumus tieteelliseen työhön, joka ikisessä on huomattu samat kywyt, mutta ei koskaan tyttärissä. Mitä taas hywänluonteisuuteen ja tunnerikkauteen tulee, oli aina huomattawissa waikutukset isän, wai harwoissa tapauksissa äidin puolelta. Rikollisiset taipumukset perintywät useimmiten isän puolelta. Surumielisyys, kaatuwatauti, heikkomielisyys oliwat 90 tapauksessa 100:sta isän perintöä. Sitäwastoin on äidin waikutus tawattoman suuri mitä tulee urheilu- ja metsästys-, ruumiinhoito ja puhtausharrastuksiin. Täsmällisyys ja kunnianuntoa näyttäytywät joka tapauksessa olewan isältä perittyä, samoin kirjallinen kyky, kun taas taiteellinen kyky johtuu useimmiten äidin puolelta. Kaikista tutkituista tapauksista näyttäytyy wain 2 tapauksessa sadasta sellaisia ominaisuuksia, joita ei woida selittää perinnöllisiksi.

— **Wapaaliput teattereissa.** Pariisin merkittäwimpien teatterien johtajat owat näinä päiwinä pitäneet kokousta määrätäkseen mille kannalle olisi asetuttawa wapaalippujen suhteen, jotka owat käyneet teattereille suoranaisiksi witsauksiksi. Kuinka laajaksi wapaalippujen jako on muodostunut, saattaa parhaiten ymmärtää muutaman johtajan wäitteestä että on paras järjestää asia sillä tawoin, että kaikki ne henkilöt, jotka tähän asti owat lippunsa lunastaneet, päästetään maksutta teatteriin ja niiltä taas waaditaan raha, joilla owat tottuneet saamaan wapaalippuja. Asia on Pariisissa tullut puheeksi näytelmäkirjailijain yhdistyksen alotteesta. Kirjailijat katsowat monien wapaalippujen wahingoittawan heidän tulojaan. Niissä uusissa sopimuksissa, joita yhdistys on antanut teatterinjohtajain allekirjotettawiksi, waaditaan sen tähden, että tästä lähtien ei mitään wapaalippuja ole myönnettäwä. Kokouksessa eiwät johtajat ole päässeet yksimielisyyteen. Kuitenkin on jo yksitoista johtajaa suostunut uusiin sopimuksiin.

Tämän johdosta kirjotetaan „Berl. Tagebl:ssa" hieman Berliinin oloista, joissa wapaalipuilla tietysti niinikään on suuri osa. Mutta siellä sanotaan johtajain pitäwän wapaalippujen jakamista wissiin määrään wälttämättömänä teatterin täyttämiseksi. Iso (ehkä enin) osa Berliinin teatteriyleisöä saapuu näet näytäntöihin wasta sitten, kun samaa näytelmää esitetään wähintäin wiidettäkolmatta kertaa (!). Jotta siis katsomo tähän päästessä ei olisi liika tyhjän näköinen, eikä mieliala tästä liikoja kärsisi, jaetaan wapaalippuja. Sitä paitsi kantawat johtajat wapaalipuista weroa, joka on keskimäärin 1: 50 (saksan rahassa) permantopaikalta. Wapaalippuja, joiden antoa muuten on entisestään paljon supistettu, jaetaan etupäässä näyttelijöille ja näiden sukulaisille. Paljon enemmän harmia kuuluwat Berliinin teatterien johtajille n. s. yhdistysliput tuottawan. Berliinissä on nim. useampia teatteriyhdistystoimistoja, joitten jäsenet saawat lippuja alennettuihin hintoihin. Sellaisen toimiston johtaja rupeaa suhteisiin teatterin kanssa ja saa lippuja puolesta hinnasta sitten myyden niitä jäsenille moniaan kymmenen pennin hinnankorotuksella.

— **Tuberkelitartuntaa nawetassa.** Niemen kartanossa Kalwolassa huomattiin tuberkelintarkastuksessa usean lehmän reageeraawan nawetassa, jonka karja oli siihen asti ollut tuberkeliwapaata. Kun sairastuneet lehmät kuuluiwat samaan ruokintapöytään, kääntyi huomio lehmien hoitajaan, joka olikin keuhkotautinen. Koska nawetan muu karja oli wapaa taudista, niin näyttää selwältä, että sairastuneet lehmät owat saaneet tartunnan hoitajastaan. Tartunnan johdosta on omistajan täytynyt ryhtyä suuria kustannuksia kysywiin toimenpiteisiin taudin häwittämiseksi, kuten koko nawetan puhdistamiseen, nawetan sisustan puuosien uusimiseen, ruokintapöytien uudesti rakentamiseen j. n. e. Sairaan palwelijan on luonnollisesti myöskin täytynyt jättää paikkansa. — Maatalous.

Kauppa- ja meriliike.

— **Parkkilaiwa Olga irrotettu karilta.** Köpenhaminasta ilmotetaan t.k. 21 pnä:

Kun osa parkkilaiwa Olgan kansilastista oli purettu proomuihin, saatiin alus eilen illalla irti karilta Switzerin pelastuslaiwan awulla. Laiwa on hinattu Köpenhaminaan tarkastettawaksi.

Kuten tunnettu ajoi pl. Olga, kotoisin Wårdöstä, kapt. Häggblom, karille t.k. 18 p. Drogdenin luona ollessaan matkalla Maarianhaminasta Grawesendiin.

— **Merionnettomuus.** Kemiöläinen parkkilaiwa Kimito, kapt. K. J. Hangelin, joka t.k. 16 p. saapui Turusta Bonessiin, joutui Pohjanmerellä ollessaan ankaran myrskyn käsiin, jolloin peräsin katkesi. Laiwan matka kesti tämän takia 26 päiwää.

— **Laiwojen yhteentörmäys.** Lontoosta, syysk. 25 p. Englantilainen kalastuslaiwa „Alcazar" törmäsi toisyönä Harslepoolin luona wenäläisen purjelaiwan „Gagrigan" päälle. Jälkimäinen upposi, mutta miehistö saatiin pelastetuksi.

Laiwatietoja.

Adelaar, Jomalasta, Lindeman, saapui syysk. 20 p. Holtenauhun Raumalta (10 päiw.).

Agda, Finströmistä, Matsson, siwuutti syysk. 20 p. Helsingörin matkalla Kotkasta Exmouthiin.

Alma, Lemlannista, Alexandersson, saapui syysk. 20 p. Trawemündeen Pitimestä (11 päiw.).

Altai, Wårdöstä, Johansson, siwuutti syysk. 21 p. Helsingörin matkalla Oulusta Lontooseen.

Anna Bertha, Wårdöstä, Karlsson, saapui syysk. 21 p. Kieliin Maarianhaminasta.

Anni, Wårdöstä, Engman, lähti syysk. 21 p. Pietarsaaresta Kieliin.

Augusta, Lemlannista, Andersson (Karlsson?), lähti syysk. 22 p. Maarianhaminasta West-Hartlepooliin.

Augusta, Wårdöstä, Lindholm, lähti syysk. 20 p. Holtenausta Örnsköldswikiin.

Beda, Lemlannista, Karlsson, saapui syysk. 19 p. Hudikswalliin Geestemündestä (14 päiw.).

Deo Gloria, Lemlannista, Karlsson, saapui syysk. 20 p. Trawemündeen Kemistä.

Edla, Hammarlannista, Danielsson, saapui syysk. 22 p. Holtenauhun Reposaarelta (12 päiw.).

Fennia, Helsingistä, Söderholm, lähti syysk. 23 p. Ardrossanista (Skotlannista) Rio Janeiroon, minne laiwan odotetaan saapuwan parin kuukauden kuluttua.

Freja, Lemlannista, Johansson, saapui syysk. 19 p. Warnemündeen Raumalta (15 päiw.).

Helmi, Jomalasta, Gustafsson, saapui syysk. 20 p. Byskeen matkalla Geflestä Wiipuriin.

Ilmari, Porista, Gruner, siwuutti syysk. 21 p. Skagenin matkalla länteenpäin.

Jolid, Wårdöstä, Karlsson, saapui syyskuun 18 p. Holtenauhun Raumalta (24 päiw.).

Kolumbus, Wårdöstä, Jansson, saapui syysk. 20 p. Holtenauhun Lappwikista (11 päiw.)

Miranda, Wårdöstä, Karlsson, saapui syysk. 21 p. Rönneen Haderslebenistä (6 päiw.).

Naema, U:kaupungista, Aaltonen, saapui syysk. 11 p. Degerbyyhyn Lyypekistä.

Norden, Getasta, Mattsson, saapui syysk. 21 p. Hulliin.

Nyfart, Kemiöstä, Michelsson, saapui syysk. 21 p. Köpenhaminaan matkalla Helsingistä Great Yarmouthiin.

Olga, Wårdöstä, Häggblom, saapui syysk. 21 p. Köpenhaminaan haaksirikossa kärsimiään wammoja korjauttamaan.

Onni, Lmvialta, siwuutti syysk. 20 p. Helsingörin matkalla pohjoiseen päin.

Precis, Wårdöstä, Karlsson, saapui syysk. 20 p. Aarhusiin Lowiisasta (12 p.).

S:t Julien, Sundista, Mangelus, saapui syysk. 21 p. Pitimeen Tukholmasta.

S:t Mathens, Lemlannista, Lemqwist, saapui syysk. 22 p. Randersiin Simrishamnista.

***Sylfid,** Raumalta, Engblom, lähti syysk. 24 p. Rosariosta East-Londoniin (Etelä-Afrikaan).

Silemi, Wårdöstä, Andersson, saapui syysk. 19 p. Schleswigiin Kristiinasta (28 päiw.).

Sela, Maarianhaminasta, Jansson, saapui syysk. 20 p. Trawemündeen Reposaarelta (8 päiw.).

Suomalainen, Lemlannista, Bamberg, saapui syysk. 21 p. Flensburgiin Reposaarelta (2 päiw.).

Wilhelmina, Wårdöstä, Lindeman, saapui syysk. 22 p. Trawemündeen Reposaarelta (8 päiw.).

Tietoja Forssan seuduilta.

— **Tammelan nuorsuomalaisen yhdistyksen** johtokunnan kokous pidettiin t. k. 23 p. Forssassa, jossa m. m. toimitettiin yhdistyksen puheenjohtajan sekä muiden wirkailijain waalit. Puheenjohtajaksi walittiin kapteeni O. A. Monthén ja waramieheksi K. Nurminen, sihteeriksi Onni Wallenius ja waralle A. Kurki, rahastonhoitajaksi neiti Hulda Harmajärwi.

Sihteerin palkkana päätti johtokunta maksettawaksi 75 penniä joka kokouksen pöytäkirjan kirjottamisesta.

— **Nuorsuomalaisten arpajaiset** pidettiin Forssan kirjastotalolla t. k. 19 p. Wäkeä oli kokolailla ja meni ne arwatkin kaupaksi, joskaan ei kaikki. Woitot oliwat hywiä, että jokainen näytti tyytywäiseltä, joka sai jonkun woiton. Ohjelma oli hauska. Puheen piti maist. Tarjanne Hämeenlinnasta. Arpajaisten tulokisista wastedes.

— **Forssan kolerasairaalasta,** jonka Forssan Osakeyhtiö on kuntoon pannut Linikkalaan, ent. tuomarin taloon, tulee olemaan 12 sairassijaa. Sairaalan lääkärinä tulee toimimaan tehtaan lääkäri toht. Pettersson ja sairaanhoitajattarena diakonissa neiti J. Pekkala.

— **Höyryruiskun** on Forssan Osakeyhtiö hankkinut Forssaan. Ruisku, joka on ruotsalaista tekoa, saapui tänne tiistaina ja on se tullut maksamaan siihen kuuluwine 500 metrin pituisine letkuineen noin 13,000 mk. Ruiskun hoitokuntaan kuuluwat ins. J. Elers päällikkönä sekä konepajojen työnjohtajat J. Lindgren ja K. G. Forss, sekä joitakuita konepajan miehiä.

Kokouksia.

Sairas- ja Hautausapurenkaiden Tarmo I, II ja III
KOKOUS
pidetään Työväenyhdistys Tarmon huoneustossa sunnuntaina kuluvan syyskuun 27 p:nä klo 12 päiwällä.
Johtokunta kokoontuu samassa paikassa tuntia ennen.
HUOM.! Tärkeitä asioita.
(Sos.1 57) 8721

V. P. K.
2:nen osasto, kokoontuu sunnuntaina t. k. 27 p:nä klo 3:30 i. p. Palokunnantalolle. Kunnianosoitus.
HUOM.! Vormussa.
8714 Osastonpäällikkö.

Velkojain kokous.

Täten katsutaan **Maanviljelijä Väinö Suojasen** konkurssipesän velkojat Maalais-Asioimistossa Aningaisten katu N:o 12 Turussa keskiviikkona 14 päivänä ensi Lokakuuta klo 2 i.p. pidettävään velkojain kokoukseen keskustelemaan ja päättämään seuraavista asioista:
1:o) esitetään tilitys uskottujen miesten toimista pesän asioissa;
2:o) määrätään uskottujen miesten palkkio;
3:o) alistetaan pesän omistaman Harvaluodon Tuorlan tilasta tehdyt lohko- ja palsta-kaupat velkojain hyväksyttäviksi;
4:o) päätetään pesälle kuuluvan Narslahden ja sen kanssa yhdysviljelyksessä olevan Flossbölen ja Thomasbölen Länsitalon asiasta, onko ja mihinkä lisätoimenpiteisiin ryhdyttävä, ellei metsän pelastamiseksi ajojottua sopimusta takausmiesten kanssa saada aikaan ja kenenkä haltuun asian järjestely annetaan ja huomautetaan voimassaolevan Konkurssilain määräyksestä, että poissaolevat velkojat saavat tyytyä läsnäolevien päätöksiin.
Turussa, syysk. 24 p:nä 1908.
Konkurssipesän toimitsijamiehet.
8690

Kauppias **P. Barkoffin** vararikon
velkojat
suvaitkoot kokoontua keskiviikkona ensitulevan lokak. 7 p:nä klo 6 i.p. velallisen asuntoon Maariankatu n:o 3 B Turun kaupungissa päättämään kiinteimistön ja tavaravaraston rahaksimuuttamisesta, velallisen ja hänen perheensä ylläpidosta, uskotun miehen palkasta sekä muista mahdollisesti esiintyvistä vararikkopesää koskevista asioista; ja muistutetaan konkurssisäännön määräyksestä että poissaolevat velkojat saavat tyytyä saapuville tulleiden päätöksiin.
Turku, syysk. 19 p:nä 1908.
8519 **Uskottu mies.**

Loimaan Osuuskaupan
Puolivuosikokous
pidetään **Hirvikosken Kitkolla lokak. 11 p:nä klo 3 i.p.**
Keskustelukysymykset ovat nähtävänä osuuskunnan kaikissa myymälöissä.
(UA.1 3: —) 8727 **Hallitus.**

R. Y. Taimi II:n
uusien jäsenten vastaanottokokous on lauantaina t. k. 26 p. klo 8 i.p.
(UA.1) 8725

Huutokauppoja.

Lauvantaina
ensitulevan lokak. 3 päivänä
pidettävällä huutokaupalla myydään rakennukset allamainituilla kaupungille kuuluvilla tonteilla, nimittäin:
1:o) tonteilla **N:o 187 ja 175 entisessä Luostarikorttelissa;** seka
2:o) tontilla **N:o 221 entisessä Eteläkorttelissa;** ja ilmotetaan samalla että rakennusten myyminen alkaa **klo 10 a.p.,** jolloin myydään mainittu talo N:o 175 n. k. „Hemmetin" lähellä.
Muuten annetaan tiedoksi, että rakennukset ovat **lokakuun ajalla tänä vuonna** poistettavat paikaltaan sekä että kauppahinta on heti huutokaupassa suoritettava.
Turku, syysk. 22 pnä 1908.
Rahatoimikamarin puolesta:
Henrik Hartman.
8694 Oskar Schultz.

Maanantaina
ensit. lokak. 5 p. klo 10 a p. pidettävällä huutokaupalla myydään rakennukset **tontilla n:o 19 n. k. Tulitikkutehtaanmäellä** Kähärin tilan alueella, ja ilmotetaan halullisille ostajille että rakennukset voidaan **uudelleen pystyttää** eräälle tontin n:o 52 vieressä Tulitikkutehtaanmäellä olevalle viitotetulle **uudelle tontinpaikalle,** joka ostajalle, joka tahtoo hyväkseen käyttää tätä etua, vuokrataan 25 vuodeksi, maalisk. 14 p:stä 1908 lukien, 30 markan vuotuisesta vuokramaksusta.
Lähempiä tietoja saadaan rahatoimikamarin kansliassa sekä Vätin tilalla asuvalta kaupungin metsänvartijalta.
Turku, syysk. 23 p:nä 1908.
Rahatoimikamarin puolesta:
Henrik Hartman.
8695 **Oskar Schultz.**

Kuulutus.
Julkisella vapaaehtoisella huutokaupalla, joka tiluksen luovuttamisen takia **torstaina** tulevan **lokakuun 1 päivänä kello 10 a. p.** alkaen toimitetaan **kaupungin tilusiohkolla N:o 110,** (ent Tallbergin huvila), myydään hevosia, lehmä, sonni, puimakone kierroksineen, niittokone, hevosharava, kaikellaisia ajo- ja maanviljelyskaluja m. m. trillat, rukiita ja kauroja, perunoita, heiniä, olkia, akania y. m.
Täysin luotettaville ostajille annetaan 2 kuukauden maksuaika. 7931

Sekailmotuksia.

Seisovia lainoja
kohtuuspalkkiota vastaan hankkii - - -
ALFRED HOLMSTRÖMin
— LAKIASIAIN TOIMISTO. —
8619

Kurssin suorittanut Hieroja Agnes Iwendorff. Telef. 5 53 Puolalan mäki 252. Katekot Lindholmin talo 8355

Pesolaitos Liitoisissa pesee ja mankelol.
Lähemmin puh. 12 27.

Palvelukseen halutaan.

U. A. 4 s. 1 k, 17 r.
Mielisairaiden hoitajaksi
Perniön vaivaistaloon halutaan **kunnollinen, reipas** henkilö, hakemukset todistuksineen ja palkkavaatimuksineen lähetettävät vaivaishoitohallitukselle, os. Perniö ennen lokakuun 8 päivää.
Palkkaetuina seuraa vapaa ylläpito. Toimeen on saavuttava heti kutsun saatua, tai viimeistään marrask. 1 p:nä.
Perniö, syysk. 25 p:nä 1908.
Vaivaishoitohallituksen puolesta:
8704 **K. N. Westerling.**

2 tyttöä otetaan kiiltosilitysoppiin.
HUOM.! Nyt heti. **Ida Stenroos.**
8707 Puutarhakatu N:o 16 B.

Tällä kilvellä tunnetaan ne puodit, joissa SINGER OMPELUKONEITA myydään.
Koneemme eivät kaipaa mitään suositusta. Pyydämme Teitä ainoastaan huomioon ottamaan, että ne ostetaan oikeassa paikassa.
SINGER COMPANY

Parhaiksi tunnustettujen Matdildedalin tehtaan
Puimakoneitten
Höyrykoneitten ja
Hevoskierroksien
yksinmyyjä Turussa on
Osakeyhtiö Sven Hääväläinen.

Suomen Jalkinevarasto
Linnankatu 18 · · Eerikinkatu 15.
Nyt saapunut syyskaudeksi **Miesten-, Naisten- ja Lasten jalkineita,** suuri valikoima. Halvat hinnat. **Metsästyskenkiä - Kummikalosseja.**

O. Drugg, Salo.
Rauta-, Maali- ja Sekatavarakauppaa
suositellaan. 5707

Puusepät hoi!
Suurempi määrä koivutavaraa alennettuun hintaan! **Rakentajat huom!** Kuivaa rakennustäytettä halvalla **Puuteollisuus O. Y. Turussa.** Puh. 12 61. 7932

Pillsb. Granular
Gold Medalj
Napoli
Oakes Granular
Simolina
Brill. Granular
Venäläisiä ½ 1/1 ja 5 puud. säkeissä
Vehnäjauhoja
Kahvia suuri varasto,
myydään paljottain ja vähittäin
A. E. Himberg,
Kauppiaskatu 13.
Haaraosasto: Salon kauppalassa.

Vuokrattavana.
Kaupungin lähetyksenkodissa „Betaniassa" vastaanotetaan tehtaantyöntekijättäriä täysi tai puoli hoitoon. Lähempiä tietoja annetaan kodissa.
8700 Itäinen pitkäkatu 53.

Mankeli
Aurakatu 13, Vuorilinna. Lähemmin talonmieheltä. 8084

Halutaan vuokrata.
Kalustettu pieni huone
halutaan vuokrata yksit. henkilölle Aurajoen Erikinkadun varrella. Vast. t. l. kontt. heti nimim „Huoneen tarvitsija".
8699

Heti suurehko huone tai huone ja keittiö Venäjän kirkkokadun varrelta tai sen läheltä. Vastaus merk. „X. Y." Åbo Und. konttoriin.
(ÅU.2.15) 8720

Myytävänä.
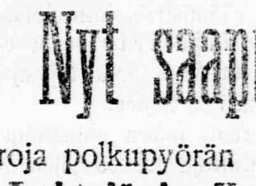
Ruumisarkkuliike
Vähä Hämeenkatu N:o 6 B, suosittelee varastoaan sekä hienoja että yksinkertaisia ruumiskirstuja halvimpiin hintoihin
Puhelin 10 50. 95

Nyt saapunut
siroja polkupyörän
Lyhtyjä ja Karbiittiä.
Johan Sundvall,
Humalistonkatu 8. Puhelin 12 76.

Uusi lähetys
Englantilaisia KEKSIÄ,
Astrakanin ja Safstaholman OMENIA,
Parasta IKKUNAVANUA,
TIIVISTYSLISTOJA ja
IKKUNAPAPERIA
Osuuskunta Sammossa,
Puh. 2 43. Eerikinkatu 15.

Ikkunavanua
Ikkunapaperia
Tiivistyslistoja
Liimattua ja liimaamatonta, monenlaatuista **pumpuli- ja villa Vanua** tukuttain ja vähin erin huokealla
Maamiesten kauppa O.-Y.

KAHVIA
Amerikkalaista
Vehnäjauhoja
monta eri lajia
joukottain ja säkittäin
V. Kuvschinoff'illa,
Kauppiaskatu 13.

Kauniita syyshattuja, lasten lakkeja 3:sta mk:sta. Suru- ja morsiustarpeita y. m. halvalla **Ida Peltosen Muotiliikkeistä, Humalistonkatu N:o 14 ja N:o 17 b sekä Tuomiokirkkotori n:o 9.** (T.L 18)8718
Vanhoja korjataan ja muodistetaan halvalla.

Parasta, halvimmalla!
Sateenvarjoja,
Miesten ja naisten
Sadetakkeja,
Hartiaviittoja.
Sadetakkeja
koulunuorisolle 3:50 p. kpl.
Fredr. Forssilla,
10 Eerikinkatu 10.

5/8 mantt. maatila
noin 4 km. Turusta, Kaarinan pitäjässä. Kauniilla paikalla lähellä merta ja laajanlaisen hedelmäpuutarhan ympäröimänä. — Maanlaatu on mitä parhainta, sekä kaikki nykyään hyvässä kasvuvoimassa. Karjaa on tilalla hoidettu noin 12 lypsylehmää, 3 hevosta y. m. — Rakennukset ovat hyvässä kunnossa; sekä metsää että kalavettä talon tarpeiksi. — Tila myydään omistajain muuton vuoksi, josta lähemmin ilmoittavat:
Herastuomari ILPOIS-vainajan perilliset.
8646

Myytäviä pikkutiloja!
N:o 309. 6 km. Salon kauppalasta ja 1 km. asemalta. Koko pinta-ala on 49 t.a., josta hyvää savimultapeltoa 27 t.a. yhdessä kappaleessa ja luonnonniittyä 2 t.a. Hyvät laitumet! Korjataan 15 hl. rukiita, 60 hl. kauroja ja 60 häkkiä heiniä. Metsä on riittävä kotitarpeiksi. Hinta viljoineen 8,000 mk. ja ilman viljaa 7,000 mk.
N:o 100. 3 peninkulmaa Turusta sijaitseva ⅛ mattaalin tila, valtamaantien varrella, 60 t.a peltoa löytyy yhdessä kappaleessa. Korjat. 35 tynn. rukiita, 70 tynn. kauroja ja 90 häkkiä heiniä. Navetta 12 lehmälle ja talli 3 hevoselle Metsää löytyy. Hinta 12,000 mk. Kiinnitetty 2,500 mk.
N:o 201. 2 km. asemalta Turun—Toijalan radan varrella ja 20 km. Turusta sijaitseva perintötila. Korjataan: 25 tynn. rukiita, 60 tynn. kauroja ja 60 häkkiä heiniä. Rakennukset hyvät. Nuorta, kasvavaa metsää! Hinta 9,500 mk. Kiinnitetty 3,000 mk. Läh. tietoja antaa
Suomen Kiinteimistö Toimisto.
(Varatuomari G. A. Plathin).
Turku, Venäjänkirkkokatu 27. | Salon kauppalan Kestikievaritalo.
8716

PALMUJA
useampaa lajia, suuria ja pieniä, y. m. arvokkaita asuinhuoneisiin sovltuvia, täällä kasvatettuja kasveja myydään halvalla syys- ja lokakuun ajalla **Koriston myymälässä,** Vanhassa kauppahallissa. (UA)8698

Muutamia intialaisia juoksusorsia
(rodun munimiskyky 200 munaan saakka sorsan ja vuotta kohti), muutamia kaksivuotiaita ruskeita Leghorn-kanoja ja tämän vuoden kukkoja, kaikki hienointa lajia, myydään tilan puutteen takia halvalla. Uudenmaank. 16, 3:s porr. oikealle.
(AU.2.21) 8635

Turkutalo
halvalla ja hyvillä ehdoilla.
½ tontt. 27 tulis. ja vähän rakennusmaata, palov. 54,000 mk. Kiinnitetty 48 000 mk. Hinta 52,000 mk. 8717
Eemeli Reunan
Talonkauppa- ja Asioimistoimisto
Humalistonk. 7. Puhelin 9 75.

Ikkunavanua,
Ikkunapaperia,
Tiivistyslistoja
C. Fr. Lindberg Jälk.

Pesokone
„Volldampf",
Peson kuivaksivääntökoneita kummiteloilla,
Telamankelia
halvimmalla
Osakeyhtiö Johannes Freitzmann'illa
8713 Venäjän kirkkokatu 25.

Pienempi Maatila,
joka on kaikin puolin hyvin hoidettu, 15 km. Turusta. Rakennukset ovat uudet. Metsää talon tarpeiksi. Myydään huokealla. Lähemmin
Johan Sundvall,
Turku. Humalistonkatu 8.
Puhelin 12 76. 8712

Westankärrin kartanon
Palkittua
Meijerivoita
saadaan tilattaessa lokak 1 p:stä
Mauritz Signellillä, Linnankatu 6.

Halutaan ostaa.
Turun rattaat
halutaan ostaa. Vastaus ilmotuksineen hinnasta (AU.15) 8696
Ala-Lemun kartanoon. Puh. 13 55.

Hunajaa
ostaa
Edv. Åström,
8683 Linnankatu 23.

Todellisesti puhdasta lingottua **Hunajaa** ostetaan kaupassa Venäjän kirkkokatu N:o 16. (TL) 8676

Huveja.

R. Y. TAIMI II:n
toimii
ILTAMAN
sunnuntaina t. k. 27 p:nä klo 6 i.p.
OHJELMA: Soittoa, lausuntoa, laulua, sekä näytelmäkappale
„KULLERVO"
(5:ssä näytöksessä).
Kirj. ALEKSI KIVI.
Näytelmä alkaa klo puoli 7 i.p.
Pääsymaksu: num. 1 mk. muut 75 p.
(UA.1.71) 8724

R. Y. TOIVO II:nen
toimii
Hauskan ILTAMAN
Sunnuntaina t. k. 27 p. klo 7 i.p.
huoneustossaan Kaskenkatu 16 B.
Ohjelma: Soittoa, lausuntoa, laulua, ja näytelmäkappale
„SYLVI"
murhenäytelmä 4 näytöksessä.
Pääsymaksut: num. 50 p. muut 25 p.
(UA.1.51) 8726

Rautatieliikenne.

Junat lähtewät Turusta:

5,25 aam. paikallisjuna Paimioon.
7,50 a.p. postijuna Karjalle, Helsinkiin, Porwooseen ja Hankoon.
8,40 a.p. postijuna Toijalaan, Tampereelle, Poriin, Raumalle, Jywäskylään ja Waasaan.
11,23 a.p. postijuna Forssaan, Toijalan, Tampereelle, Hämeenlinnaan, Helsinkiin, Kotkaan, Lappeenrantaan ja Wiipuriin.
12,47 päiw. paikallisjuna Karjalle.
3.42 i.p. postijuna Toijalaan, Tampereelle, Poriin, Waasaan, Tornioon, Hämeenlinnaan, Lowiisaan, Kuopioon Kajaaniin, Joensuuhun, Wiipuriin ja Pietariin.
4,52 i.p. Karjalle, Helsinkiin, Hankoon, Wiipuriin, Imatralle, Joensuuhun ja Pietariin.
7,15 i.p. paikallisjuna Humppilaan.
7,35 i.p. paikallisjuna Saloon.

Junat saapuwat Turkuun:

7,40 a.p. paikallisjuna Paimiosta.
7,45 a.p. paikallisjuna Humppilasta.
10,00 a.p. paikallisjuna Hangosta.
11,20 a.p. postijuna (Toijala) pohjois- ja itä-Suomesta sekä Pietarista.
2,57 i.p. postijuna Helsingistä ja Hangosta.
6,40 i.p. postijuna Helsingistä, Kotkasta, Porwoosta, Tampereelta, Toijalasta ja Forssasta.
7,04 i.p. paikallisjuna Hangosta ja Hywinkäältä.
10,35 i.p. postijuna Helsingistä, Lowiisasta, Lahdesta, Jywäskylästä, Porista, Raumalta, Tampereelta ja Forssasta.
12,00 yöllä postijuna Helsingistä ja Hangosta.

Matkustajia.

Syyskuun 25 p:nä.

Saima-hotellissa: rwa Fredriksson Porwoosta, opettajat Jansson ja Sandell Kemiöstä, Wikström ja Fors Paraisilta, ylioppi. Lyden Helsingistä, maanw. Kestilä Alastarolta, j:n Salminen Lokalahdelta, assessori Jägerskiöld Kemiöstä, tohtori Rothberg Uudestakaupungista, opettaja Lukander Paraisilta, pastori Helander Korppoosta, opettaja Lewendahl M:haminasta.

Matkustajakodissa Central: waltionenwos Dahlen Wehmaalta, kontoristi Falck Helsingistä, neidit Jansson ja Österlund Paraisilta, Andersson Ahwenanmaalta, Swanström Wästanfjärdistä, emännöitsijä Smolander Ruskealasta, kansanopiston opettajat Rosenbladh Wästankwarnista, hra Kitunen Tampereelta, rwa Nordqwist Nauwosta.

Turussa,
Turun Sanomain Kirjapaino Osakeyhtiö
1908.